

کول، سوو

ئایه‌نده‌ییگ تاریک . . .

ته‌قه‌لا ئه‌را په‌یدا کردن ولاتیگ ئارام

کورد فه‌یلی، بی سهرزه‌مین‌تر له‌وا

شیوه‌ی تازه‌ییگ ئه‌را کار سیاسی ده ئیران

GULL SOO MAGAZINE

گول سۆسۆ

مجله یه گه مانگانه گشتیبه له لاین ده زگای روشنهویری
وره سانن کورد فهیلی (شه فهق) بلاوته کریه یگ

شماره (۱۰۵) کانوونی دووهم (۲۰۲۱) ی زاینی (۲۷۲۰) ی کوردی

11
خاوهن ئیمتیاز
ده زگای روشنهویری و راگه یاندنی
کوردی فهیلی (شه فهق)

12
سه ر نویسه ر
عه لی حسین فهیلی

14
به ریوه به ر نویسانن
ردووس فهیلی

16
سکریتیر نویسانن
که نعان حاتهم

18
ده سته ی نویسه ره یل
ماجد محهمه د سألحان
سوندس میرزا

په یوه ندیکردن
gullso.shafaq@gmail.com

19
مؤسسة شفق للثقافة
والاعلام للکورد الفیلیین

رقم الاعتراف في نقابة
الصحفيين العراق ۱۰۱۵

رقم الايداع في دار الكتب
والوثائق ۸۹۲ في ۲۰۰۶

13
داستان دلداری له ناوبهین
فه لوجه و کوردستان

7
که رکوک له سه رده م جهوری..
کورد و تورکمان دویره وخستیان برا به شه وکه ن

22
نه سیر شه ممه..
ئه و کورد فه یلیه ک وه
عووده گه ی سه رسام جهان کرد

35
ته سپیج.. له دروسکردن سۆمه ریه گانه
و کورده گان داهینان له چینی کردن

15
کورد فه یلی،
بسه رزه مین تر له وا

17
دموکراسی،
هه هن مردگه یله!

25
ئه ده ب ئمروو.. ئاینده ی نه وه گان ...

19

چالینج زوان نامجی و دهرس داین وه کوردی

25
ئه دییات کوردی منالانه، ده ئیلام،
بییه سه جمیشتن، ئه را خوه ی

30

وه خته کووتایی بدرئ وه ئی کووتاییه
ده نامه ین فره نه نگیه یل کورد خوه مان

هه واخوزهیل گول سوو

زانیمن، ته نیا ملله تیگ ک له جیا بوین وهل هه مسایه یله ی دلته گ نییه خوهی کورده! ئی برابه تییه پر کاره سات و پر خه رج و خوینه، ده ئه و جهنگ و تاوانه یله هه کورد باج داگه و بهس!

یه راسه که سئ له ئیمه ناخوای ک ده جهه نمه ی سه د ساله ی عراق بمینی و ده ولاتیگ بژی ک گشت دهره یله ی روو وه دووزه خ وازه و نه بن، یه ش راسه ک ئمروو که م که مه گه ی نزیکه ی یه ک ملیوون ئسان کورد هانه به غدا ک له زوان و که لتوور بیبه ش کریانه و په یوه ندیبه ل ئورگانیکه ی ناوئی چینه یلیان فره کز و خراوه و هامل یه کتری ناخوازن . چان خوهیان له پرژه ییل نه ته وه یی دووره و نابینن و ئیقه سه ر له یان شیویاگه ک نازانن کی دووسه و کئ دوژمن.

ئیمه زانیمن هاونه ژاده یله مان نازانن هایمنه چ ده وراتیگ و هایمنه کاملا.

هاوزوانه یله مان نازانن ک له ی ولاته داگیرکاری ناوی بییه وه فوتووحات، جهنگ وهل کورد ناوی نانه وه جه هاد، ئوو گوشت و بر کردن ناوی نریاگه نه نفال و... و یه گونای کورد نییه نه گهر هیچ که سئ له مان نازانن ک چهنئ له میله ته گه ی وه قوربانئ کرانه.

ئیمه له ولاتیگ نه ژیمیمن ک هیچ وهخت بوودجه ی خوهندستن و تهندروستی و ئاوه دان کردن له بوودجه ی جهنگ و سه ربازی فیشتر نه بییه! ئسان فه یلی گشت سامان و سه روه ته یله ی، ناسنامه و هوویه ته گه ی، تالان کریا وه لئ هیمان جوور کورد بئ تاوان نه کوژریگ و که سیش وه شه هید حساوی ناکا.

دؤوا قسه ی ئی باسه نه وه سه ک گوشار گول سوو، نه خوای زوان حال ئه و مه ردمه بمینی ک وهختیگ بریگ که س ئیژن؛ سه ددام نه چی وه بهیشت! نازانن رووح قوربانیه یله ی خوهیان نه را کوو نه چی؟ هه رچه ن ری فره ییگ هاتیمنه وه لئ فره مان ماگه تاله ده یشت میرکانمان هه واخوزه ییل فره ترئ داشتوو بیمن.

ئى وه یه که و بیینه وه گشتان بمارگ و پیرووز بئ.

ئیمه ناخوایمن ده لاگه ئ تاریخ و لیخنه گه ئ تاریخ بمینیمن. رووژگار مه ندیر و چاوه ری که س نامینی و دؤماجار کوانگ باوهت و باسه ییل ناو ئارشووو کتاو خانه یله، له باس کتاو و به لگه نویسریاگه گان کورده ییل فه یلی (وه تایهت بن زوان و بن زاره یله یان) سارد و سر و خاموشه و نه بئ نه گهر خوه مان نه را خوه مان، ته قه لا نه که یمن.

ئیمه ی کورد ده هه ر چینگییمان، هه رچه ن هاونه ژادیمن و هام لان و هام خوین و هاو نیشتمانین له خاک، هاو پارزیمن له ژیان، هاو زوانیمن له قسه ی وه لئ ئاخین و داخینه نه پرامان ک هاو فکر و هاو کار نیمن له کاره یله مان.

ده زگای رووشنبیری شه فه ق، یه شه ش ساله وه بیده نگیه و، ئی ئومیده ئیوهت کرد تا به لکم له رووژئ نوویگ، وه رژه سه ره تاته یی لیسک خوه ر، له دامان گول سوو یه کا بگریمن.

ده گشت نه و ساله یله ک چگ، ژیانمان بئ گول سوو، گوزه رانیگ وه بئ خوه شی بی، ئمروو نه و رووژه س ک دووس شاکامی بواگ نه را دهره اتن گوشارئ ک ده ناو جمیشت رووژنامه وانی کوردی ناو نیشانیگ بی نه را خوه ی.

وه بان نه و هه مگه ئ ساله ک گول سوو نه له ات، باوجی هیپانیش له چاو نه و هه مگه ی نویساننه ک وه بن زاونه ییل و بن زاره یلی تر بلاوه و بییه ئی کاره جوور تکئ ئاوه ده ناو دهرایینگ گه پ و واز و ولا، وه ی ئومیده ک نه وه ی نوویگ شان بخاگه ژیر ئی بار گرانه، نایا ئی هاویارییه وه چاو نه و بیمن؟

له بیره و ناچی، وهختیگ له زیده مال فه یلیه ییل (به غدا) گول سوو جوور زوان حال و نووچاو بن زوان کوردی خوارین (فه یلی) چاو وازه کرد و ئمجا دؤوای زیتر له ۱۰۰ ژماره هچان دا، ساله ییل فره ییگ هه ر ئاخ و داخ ده منیشتمان بی و هیچ ئاوهخت بهه رز و ره نگینی نه بییه شوونگری.

ئمروو ته نیا ئیژیمن ک هه ر ژماره ی ئی گوشاره له بانان سه رگوزه یشت ژیانینگ باس نه کا وه لئ نه وه ک له ی گهرمه باسه ها پییه و تا کوردانه جهخت وه بانئ بکه یمن نه وه سه ک له باوهت سه رگوزه یشته مان؛ کورد، خوه ی وه گشتی نه زانئ چه له ده س داو چه وه ده س هاوردگه!؟

۲۰۲۰.. سه ختترین ساله گه ی هه زاره ی سیهم له بان جهان

گول سوو/ سال ۲۰۲۰ ريفراندوم جهانيگ نيخوازید تا وه سه ختترین ساله یل هه زاره ی سیهم بناسیه ی، تا ئیسه، فایرۆس کۆرۆنا هه ر له سه رتایی ساله گه خوارد، و چگه ناو وورده کاریه یل مرۆیی تا زاله و بویه بان جهنگ و قه یران و مملانه یلی، ته نانه ت له بان خه وهر خوه شه گانی و دلته زنه گانی وه هه مان شیوه، به لکم رازی نه وی کۆتایی وه سال ۲۰۲۰ باریگ، وه بی نووه کردن مه ترسیه گانی له بانمان وه بنچینه یگ درنده تر و بلاوتر له و فایرۆسه ک ئه وه ساله سال ۲۰۲۱ هه میش بووده هاو ریبیان.

فایرۆسه گه ژیان مرۆیی وه گشتی ئالشتکرد، هه ر له ده سه نین و باوشگردن و په یوه ندیه کۆمه لایه تیه گان، تاره سیده چالاکی ئابووری و سیاسی، ومردن بویه هه ره شه ی مه لیۆنه هاله مه ردم، و زیاتر له چوار ملیار ئایم له پایته خته یل و شاره یل جووراجور جهان ناچار که ره نتین کرد. وه هه ر حال، فایرۆسه گه گورمیچه ی

فره کهس دوینن ک شکسته ووردن دۆنالد ترامپ له گرنگترین رووداوه یله له سال ۲۰۲۰، ک دیوای هه لپژاردن ۳ی ته شرین دوویهم، سه رکه فتن جو بایدن رکابه ره دیموکراتیه گه ی ئاشکرا

سه ختیگ داگه له ئابووری جهانی، و هه میش مردن زیاتر له ۱،۵ مه لیۆن ئایهم، و تووشه اتن ۲۰ ملیۆنه یلیگ تر، و مه زنه گان باس لات بوین زیاتر له سه ده مه لیۆن کهس کهن.

له باوهرت جهنگ ئه فغانستان، گه شه کردن میژووینگ بوی، هه نای له ۲۹ شوبات ریکه فتنیگ له ناوبه یین ئه مریکا و بزوتنه وهی تاله بان راگه یانن وه گورهی ئارهزو ترامپ وه کیشانه وهی له وه جهنگه یله ک ته مامی نیرن . شایهت مه ترسیدارترین جهنگه ییل ۲۰۲۰، له ناگورنی قهره باغ بوی، ک له ۲۷ ئه یلول، رویوه روبینه گان بوینه جهنگه ییل فراوانیگ له بان ئه وه هریمه ک مملانی هاله بان، له ناوبه یین نازه ربا یجان ک له لایه ن تورکیا پشتگیری کریاگه، و که مینه ی ئه رمه نیه گه ک له لایه ن ئه رمینیا پشتگیری کریاگه. وه هر حال یگ، دویای زیاتر له ۵ هه زار کوشیاگ، و له ده سدا یین زهویه ییل فراوانیگ له لایه ن ئه رمینیا، روسیا ریکه فتنیگ دروس کرد و کۆتایی وه جهنگه گه هاوری ا. هه میشه له تاب ۲۰۲۰، قهیرانیگ سیاسی کهفته بیلاروسیا، دویای سه رکه فتن سه رۆک ئه لیکساندر لوکاچیکو له هه لئار دنه گه، ک ئۆپۆزسیۆنه گه وه ده سکار یکریاگ داناده ی و گوایه له

زه خمداره ییل له پایته خته گه ی لوبنان. له ۱۵ ئه یلول، ئیهارات و به حره یین له رسوومه یلیگ له ناو ما ل چه رمگ، وه چه ودیریگردن ترامپ، وه ئاماده بو یین بنیامین نه تیا هو سه رۆک حکومهت ئیسرا ئیل و وه زیره ییل دهره وه ی ئیهارات و به حره یین واژوو له بان سازیان وهر د ئیسرا ئیل کردن. ئیجا له ۲۳ ی ته شرین یه که م شان د فه رمی ئیسرا ئیلی ره سیه خه رتووم، و له کۆنگره ییگ ته له فزیۆنی وه به شدار بو یین ترامپ، سوودانی ش له و راگه یاننه ره سیه کاروانه گه ی ئیهارات و به حره یین له سازیان ی وهر د ئیسرا ئیل. ئیجا له ده ی کانون یه که م، هه نای ترامپ له بان تویته ر باس له سه رکه فتنیگ میژوو ی کرد، هه نای نووسان ک دووان له گه وراترین براده ره یله بان، ئیسرا ئیل و مه غریب وه ته و او ی ریکه فتن له بان په یوه ندیه یلیگ دبلۆماسی. سا ل ۲۰۲۰ ده سکرده پی وه دهر چگن به ریتانیا له یه کیتی ئه وروپا له شه و ۳۱ کانون دوویه م، ئه وه یش جوور ئه نجامیگ له و ریفرا ندۆمه ک به ریتانیه گان له سا ل ۲۰۱۶ کردنه ی.

بوی، به لکم ترامپ رک له سه رکه فتن خوه ی داشت، و توومهت وه ده سکاری هه لئار دنه گه کرد، و که فته جهنگ دادوه ری تا سه رکه فتنی پچه سپنید، ک خوه ی سیپایگه له ده یان سا ل ئه مریکا له شیوه ی نه یه. وهر د پر یگ له هوو کاره گان ک هیشه تن ترامپ شکست بارید، تاوان کوشتن جوژ فلوی د هاو لاتییه ئه مریکی سیپاگه، هه نای له ژیر زرانی پۆلیسیگ ئه مریگی گیانی دهر چگ، ک بویه شکست گه وریاگ له دهر فه ته ییل سه رکه فتن ترامپ، و هه میشه بویه ئالووزی یگ له ناوبه یین چینه ییل کۆمه لگای ئه مریکی، ک خۆپیشاندانه گه وراگان وه در یژیای چه ن هه فته یگ له پر یگ له شاره ییل ئه مریکا ئا شکرای ئه و ئالووزیه کردن. رووژ چوار تاب، رووژیگ که م وینه بوی له میژوو مرۆبی، ک یه کیگ له گه پترین ته قینه وه ییل بوی، دویای ئه و ک ناگر یگ ره سیه ئاماریگ پر له نیتره ییل ئه مؤنیۆم له به ندر به یروت، ته قینه وه گه ی بویه هوو کار کوژیان زیاتر له ۲۰۰ که س و هه زاران

له لیان عومان ک سولتانه گه ی مرد، و ههیسهم بن تارق ئال سه عید له کانون دوویهم شوونی گرد، و له ئه یلوول شازاده ی کوهیت مرد، و شیخ نهوف ئه حمهد جابر سه لاج شوونه گه ی گرد، و هه میس حکومه تیگ سوری نوویگ وه سه رهۆکایه تی حه سه ن عه رنوس له ۳۰ ئاب دروس کریا.

وهه میس جینشین شاه به حه رین، شازاده سه لمان بن حه مه د سه رهۆکایه تی وه زیران له شوون شازاده ی کۆچ کردگ وه رگرد، وهه میس له ۱۶ ی ته شرین دوویهم وه لید موعه لم وه زیره ر دهره وه ی سوریا مرد، و فه یسه ل موقدداد جیگر وه زیر دهره وه شوونه گه ی گرد.

له ۲۵ ته شرین دوویهم، چینه وه رزشیه گه وه مردن ئه فسانه ی توپان ئه رجه نتین دییگۆ مارادؤنا دلته نگ و خه مین بوی.

ته شرین یه که م حکومرانی له ماوه ی سال و نیمگ ئه را مه د نه گان بایده و. هه میس روویه ر وینه یل فراوانیگ له هه ریم تیگرای له ئه سیویا بوی ک توومه ت به ره ی نازادکردن ملله ته یل تیگرای کریا وه په لامار کامپه یلیگ سه ربازی، ک قه یرانه گه بویه هه ووکار ئاواره بوین هه زاران له ئه سیویبه گان وه ره و سوودان.

له تایلاند، خۆپیشاندانه یل فراوانیگ له داواکردن دیموکراسی و ده سکیشانه وه ی حکومه ت و نووسین ده ستوور نوویگ و چاکسازی به له رژیم شاه ی بوی.

ئاگر له دارستانه یل ئوسترالیا ک زیاتر له ۱۰۰ هه زار کیلومه تر له روویه ر ئوسترالیا فه وتان، ئه وه یس له ۲۰۱۹ هاته ناو ۲۰۲۰، وهه میس ئاگره یل فراوانیگ له سنوور ئه رجه نتین و باراگوا ی و بۆلیقییا و باشوور به رازیل هیز گردن، و هه میس ئاگره یل فره فراوانیگ له کالیفۆرنیا و به شیگ له ناوچه یل خوه رئاوا ی ئه مریکا له وه ر به رزه بوین په یانه ییگ له په یل گه رمی هیز گردن.

له چین یگ تر؛ راسه وکردن له حکومرانی له چه ن ده وه تیگ بوی،

خوه رئاوا پآپشتی کریاگه، تا چه ن هه فته یگ خۆپیشاندانه گان وه رده وام بوین، و لوکاچیکو نوقلانه وه ده سه وردان سه ربازی راسته خۆ له لایه ن رووسیا دا، تا بریگ له وه پرسه یل ئۆپۆزسیۆنه گه واین، و بریگیان ده سگیر کریان.

له سوریایا، هه میس له حوزه یران ده سکریا وه جیوه جیکردن یاسای قه یسه ر ئه مریکی ک زه ره ده یلیگ فره تر ره سانه ئابووری سوریایا، و زه ره ده وه ژیان سووریه گان ک له سه ره تای سال ۲۰۲۰ ئه رزش لیره گه وه رانوه ر دۆلار داوه زین گه وریاگ وه خوه ی دی، ئیجا فایرۆس کۆرؤنا هات تا باریان زیاتر سه نگینه و بکه ید.

له لیبیا، هه رچه ن دو یای ده سه وردان تورکیا کۆتایی وه په لاماره گه ی لیوا خه لیفه حه فته ر له بان ترابلوس هات ، به لکم به لآچه ی جه نکه گان تا ئیسه هه ره شه ی دوواره بوین دهن.

ئه فریقیا روودا و گرنگیگ تر وه خوه ی دی، هه نای شوۆرش سه ربازی ۱۸ ی ئاب ده سکرده پی ک ئه بوبه کر کیتا سه رهۆک مالی رمان، و حکومه تیگ وه ختی و گواسته نه وه بی وه ره وه هه لبژاردن دروس کریا، تا وه سه رهۆکایه تی یاه ندا و له

که رکوک له سه ردهم جبوری..

کورد و تورکمان

دویره و خستیان برا به شه و کهن

به رژه و هونی پیکهاته کورده گه ته نانه توره کمانه گیش.

شه کور دوینید ک ریژه ی نوینه رایه تی کورد له دامه زراوه ییل که رکوک له ۳۰٪ رده نیه کید، ومه زرانن کورده ییل له ۱۵٪ نه چگه بان، وتیش ک رژیمه وهرینه گه بیبهش کورده ییل کرد له ته عینه گان که رکوک، و داره ی نه ته وه گه ی خوه ی (عه ره و).

ئه ندام ئه نجومه ن پاریزگاگه دوویات که ید له بان جه خت گرنگی بنه مایل کورد ئه را پیکه وه ژباين ناوبه ين گشت پیکهاته ییل دویر له زالبوین نه ته وه یی، وململانیه یلیگ ک زیان وه یه کیتی که رکوک و پیکهاته یلی بیه ید.

تورکمان: جبوری ئوپراسیۆن ئالشت کردن وهریه و به ریل جیوه جی که ید

لای خوه بییش قاسم همزه به یاتی ئه ندام وهرین ئه نجومه ن پاریزگای که رکوک باس کرد؛ ک نوینه رایه تی پیکهاته یی تورکمانی له ده سلانه وهریه و به ریه گه ی که رکوک له ۲۰٪ رده نیه کید، له وه ختیگ نوینه رایه تی عه ره و دووی کاره ییل ئالشت کردن وهریه و به ریل له ۳۲٪ فره تره، وتومه تبار سه عید جبوری

سیاسی و وهریه و به رایه تی گه و رایگ له پاریزگاگه، له ناویان له کارلاوردن نه جمه دین که ریم، پاریزگار وهرین. ده سلانه ییل عیراق بریگ ریوشوین وه جیه اوردن له شیوه ی سزادان کورد له که رکوک و ناوچه دابریگان، دوویای ریفرا ندم سهر وه خوه یی له ۲۰۱۷، ئه و ریوشوینه یله دویره و خستن کورده ییل له پۆسته یلیان گرده و، وده رکردن ئه فسه ره ییل وه وه آله کردنیان و ره خانه نیشینی، بیجگه ده رکردن فره مانه ییل ده سه سه رکردن دژ بریگ تریان.

دویره و خستن وهریه و به ریل کورد

جه مال شه کور ئه ندام وهرین ئه نجومه ن پاریزگای که رکوک، ئوشید؛ پاریزگاگه دوویای رویداوه ییل ته شرین یه که م ۲۰۱۷ هه لمه تیگ وه خوه ی دی ئه را دویره و خستن کورد له فره یگ له پۆسته گان، وه بی ته ماشا کردن له شایسته هه لپژارده یلیان و ریژه یی دانیشته یلیان و نه مان هاوسه نگی له وهریه و به ردن. وتیش؛ فره یگ له وهریه و به ریل کورد له پۆسته یلیان دویره و خریان، و دابهش پۆسته یلیان کردنه بان یه ک پیکهاته، ئه ویش پیکهاته یی عه ره و، له بان

گول سوو/ له باوه ت دابه شکردن پۆسته ییل وهریه و به ردن پاریزگاگه، کورد و تورکمان له که رکوک ساکالای دویره و خستن و وه کنارداین کهن، هه رچه ن ماف و شایسته ی ژماره ی دانیشته یلیان، وتومه تبار پیکهاته عه ره وه گه کهن، وه زالبوین ئاشکرا له بان دامه زراوه ییل جیوه جی کار له پاریزگاگه، ک دوله مه ن نه فته، له وه ختیگ ئه ندام عه ره و یگ له ئه نجومه ن پاریزگاگه ئامازه ده ید ک ئالشتبو یه ییل پۆسته گان دوویای رویداوه ییل سال ۲۰۱۷ زیان وه عه ره و له گشتی فره تر داگه، چوینکه له بنه مای به رژه و هونی که سایه تی و چینایه تی دانریا.

به لکم راکان جبوری پاریزگار ک له نه ته وه عه ره وه گه س رت ئه وه که رد، و داوای به لگه نامه یگ کرد ک قسه یلیان بچه سپینید.

روژ ۱۶ ته شرین یه که م ۲۰۱۷، هیزه ییل ئه منی عیراقی وه پشتگیری هه شد شه عبی چینه ناو که رکوک، له وه خت حکومه ته گه ی حه بده ر عبادی سه روک وه زیر وهرین و دوویای کیشانه وی هیزه ییل پیشمه رگه له لی، ئه و رویداوه یله بوینه هۆکار ئالشتبوینتیگ

رێژهی نوێنه رایهتی کورد له دامه زراوهیل
که رکوک له ۳۰٪ رهد نیه کێد، ومه زرانن کوردهیل له
۱۰٪ نه چگه بان، رژیمه وه رینه گه بیبهش کوردهیل
کرد له ته عینه گان که رکوک، و دارهی نه ته وه گه ی
خوهی (عه ره و).

ئه رمان نه هاورد، مه گهر وه رێژه ییل
که میگ.
وه گوره ی چه و دێ ره ییل، ئه وه رویدا وه ییل
پاریزگای که رکوک وه دیای ریفرا ندۆم
سه ره وه خوهیی کوردستان له سال ۲۰۱۷
، هیشته ئالشت بوین فره یگ له گشت
دامه زراوه گان ئه نجام بدریه یه د و
هیشته ئه نجومه ن پاریزگایه وه ده سلآت
یاسایی په کیان بکه فید، وه کلا یی
گرفته ییل ناو پاریزگایه نه کرد.
لای خوه ییش را کان سه عید جوری
پاریزگهر که رکوک تومه ته ییل ره تکر د
له دویره وخستن کورد و تورکمان، هه نای
وت؛ ژماره خاستره له قسه، وه ره که سیگ
تومه ت له بانمان دیرید با بچه سپنیده ی،
ودوو پات کرد ک پیکهاته کورده گه
هیسان زاله له بان فره یگ له فه رمانگه ییل
وه تایبته فه رمانگه سیاسی ه گان.

عه ره وه گه دا، و دانوستانه گه ناوبه یین
پیکهاته ییل، دیای رویدا وه ییل ته شرین
یه که م ۲۰۱۷ ئه نجام داین هاوسه نگی
وه گوره ی رێژه ی دانیش تون وه شیوه یگ
ناهاوسه نگ بوی، و ته ما و شایسته ی
هو یچ پیکهاته یگ وه جی نه هاورد.
ده رباره ی وه ده سه هاوردن پۆسته یله گه
ئه را عه ره و ته نیا له بان به رژه وه نی ئه وه
پیکهاته گان، و تیش؛ فره ی وه په به ریه
نالشت بویه گان له ده یشت مه رجه ییل
که س گونجیاگ له شوین گونجیاگ
دانریان، و که سه ییل پیشه یی و وه توانا

پاریزگار کرد وه جیوه جیکردن ئه وه
تۆ پراسیۆ نه.
به یاتی نامازه ده ید ک به شیگ له
فه رمانگه یله دریانه عه ره و له بان
به رژه وه نی کورد، ک تورکمانیش
شایسته ی دانیش تون و سیاسیان
وه ده سیان نه که فته له وه په و بردن
که رکوک، دیای چه کانن ئه نجومه ن
پاریزگاگان، و داوا کرد ک چاره سه ر
باوته هاوسه نگی وه په و بردن
له پاریزگایه بکریه ید، وه له ره تکر د
که یسه ییل ماوه ییل وه رین، و کارکردن ئه را
بونیا دنان ریکخریاگیگ وه په و بردن
هیزداریگ له که رکوک، ک شایسته ییل
گشت پیکهاته ییل دا بین بکه ید.

عه ره وه ییل که رکوک: پۆسته گان
سوود ئه رمان نه یاشتن

له لای خوه ییه وه ره مله عوبه یدی ئه ندام
ئه نجومه ن که رکوک له پیکهاته
عه ره وه گه وت؛ ئالشتکردن به شیگ
له پۆسته گان دویره بوی له هیه چ
سوودمه نیگ ئه را عه ره و، و له
قسه یلی ئه را گول سوو دیاری کرد ک
په سه ن کردن وه په وه به ریل وه گوره ی
به رژه وه نی که سایه تی ولایه نه ییل هات.
عوبه یدی دوینید ک له ئه نجام ئالشت
کردن وه په وه به ریل گونجیاگ نه وی
ودویره بوی له ته مایل، و ئه نجامه گانی
له گشتی فره تر زیان وه پیکهاته

شیوهی تازهییگ ئهرا کار سیاسی ده ئیران

گول سوو/ پيشه کی؛ یه کی له کارهیل کاک ره حیم، نه هادسازیه، وهختی وهرد بری له ئه فسه رهیل و سه ربازه یلی ک وه سنگ ئیعتراز و ئه لته ژیان ئه له گوشت و بر کردن ولات ده مهیدان ژاله (شوهه دا) ی تیههرا، ده روهژ دياریی هقهده ی شاریهر، له پادگانه بیله واین تا چوولییانه و بکهن، حزب (ئه فسههرا ن ئازاد) دامهزرانن، دۆماتر وه گهرد قهیرئ تر حزب کوردی (خهبات) و دۆمای ئه وانه ییش جامیعیه ی کورد تیههرا وهرد بری تر ک بیژه کوو کردن و کل کردن خواره مه نه ی و داروو و پوهوشه نی ئهرا کوردستانات، نامجی گری ده نامه یین شوورپش وانیهیل کورد و ده ولت ئیران کرد ک پهل کوتا تا بیگه سه فیر (هه یهت حوسه ن نیهت) ک آیت الله طالقانی، ده سه ره تای ئنقلاب دامهزرانه ی وه پیشینیار و شوونگییری جامیعیه، دامهزرانن حزب بی سه ره نه نجام (ناشتی و ئازادی) ک موجه وز وهئ نه دریا و ناخسه ریش، جبهه ی موته حد کورد (به ره ی یه کگرتووی کورد) ک هه مجا جهواز کار وهئ نه دریا و قسه بیگ ک ئی دۆمادۆما کردگه ک داخوایی ئهرا ناین حزبیگ نوویو موجه وزدار و کوردی ده ئیران، ک هه رچه ن خوهی خوهش بینه ک جهواز وهی بدرئ، باوجی ئه ریش جهواز وهئ نه دریا، هه لاره که مهی قسه بیگ بییه ئهرا بانان و گلییه یلی ک ده میژوو دمینگه ی، ئه لته تیر و تانه و مه یین و منای دووسه ییل و یاره ییل و کهس و

دزانن ک دوکتور ره حیم فه ره مه نه ند، نامیگه ناسریاگ ده جمیشت کوردی. دوکتور، هه له سهرا، هه ره وه و چونه ک عه لایق خوهی وه جم و جوهله ییل لا وه خه لک ده نام ئیران هیهتگه سه وه ده لای تره وه جگه جگه ره نگ و بوو کوردایه تی و ئیجتاعی فره ترئ داگه وه جمیانه یله ی خوهی.

ئیسه ییش ئه وی، یه سی چوار ده هه سه ک خوهی ده رپرینه له بییر و بیرگه ییل ئیدئولوژیگ و فیشتتر وهر کردگه وه کاره ییل ئیجتاعی و سیاسی وهرد یه کتری، ئه وه ییش ئهرا کورد و فره تر له گشتئ بنیات ناین و نه هادسازئ، چ وه بنهرا ناین و چ وه به شداری ده ئه وانسه ی ک هه ن و بینه.

- تازهترین کاری، راسه؟

وه ره ژه هه ر باسی، بایه سه ویرئ بکه یمن له موه نده س ئه ده ب نه مر، له بنه رانه ره ییل ئی به ره، به لئ، هه ر چه ن م خوه م عاده ت بییه ک وه زم خوه م بده م و تاریف له خوه م بژهوم، خاصه بویشم ک پانزه سال وهر ژه یه، ئیمه ئهرا یه ک ئیرژیان په رکه نه نه که یمنه مل چشته ییل گه پ گه پ ک تاکمه گلله ی له ییانییش، ده وه ره قهت ئیمه نییه ک گل و پلییان بکه یمن و چوون چشته ی

ناکس فره بیگ ک هیهانییش ک هیهانه خوه یان ده نام گپژاو بی ده ره نه نجام جاش و باش، فریز کردنه. وهی هه مگه قسه و خوسه، یه کی جوور کاک ره حیم، پر زگ قسه سه، ک ئیسه خوهی ریشگ وه رانگه ده خاک ولات و په ل و وه چ وه شانگه ده نیشتهان، به شکمه ده ساگه ی کار مه ده نی ری و لاری هه رچه ن کل ری و کلمنجر ئه و بکه ی ده وهر پای گشت. ده ئی به شه دانیشته یمنه سه پای ده منیشت کاک ره حیم فه ره همه نه ند، به رپرس جبهه ی موته حد کورد.

- کاک ره حیم، خوهش هاتیه

فره خوه شم ک هاتمه سه ئی مالگه ک مال و مینگه ی کورد فه یلییه، به شئ له جه ورکیش ترین هووزه ییل دنیا، ک تالان و تارانن و ته غریب و ئه نفال و هه ر چئ خه زاو و عه زاو نا هسا وه وه چاو خوه یان دینه و ئیسه ییش نه کورد هه رییم و نه عراق و نه عهرا و شیعه و نه ییش ئیران وه و جووره ک هه قییانه، نه دخرنه یان وه خوه یان، ناخین و داخینه ئهرا بیس و دو هزار شه هید بی سه ر و شوون ئی قهوم گه ورا و هه میشه بیگه س کورده. - سپاس له هام خه میتان، گشتئ

سان گاوراییگه ده وەر پای گشت، پانزه سال پیش باس دامه‌زرانن جبهه‌ی موته‌حد کورد (به‌ره‌ی یه‌کگرتووی کورد) کردیمن و بویشیمین وه ده‌ولت ئیران ک جوور هه‌ر ولاتوه‌ند ئیرانی، ئیمه‌یش دخوازیمین جوور یه‌ک نه‌هاد مه‌ده‌نی ناسنامه‌دار، به‌شدار ی بکه‌یمن ده‌پروسه‌ی هه‌ق‌خوازی گه‌ل و هووزیه‌یل ئیرانی و ئستحقاق یه‌یش دیریمن، هه‌م وه‌هوی قانون ئه‌ساسی و هه‌م ماف مرووف، یه‌یش نه‌قسه‌ی ئه‌لاجه‌ووییگه‌ نه‌یش کاریگه‌هه‌له، یه‌هه‌ق ئسانی هه‌ر ئایمیگه‌ و هه‌ق ئسانی هه‌ر ئیرانی.

ئیسه‌یش قسه‌ی تازه‌ی نه‌ومه، ئی بانگه‌وازییه‌هه‌له‌شوون وه‌کار پانزه سال پیشانه‌سه‌باوجی وه‌شی‌وازیکی نووی ک ده‌سه‌ه‌لاتداره‌یل و کار وه‌ده‌سه‌یل ئیرانیسه‌له‌ئی خوازیاریه‌ک داخواز به‌شی له‌چالاکه‌یل کورده‌ک هه‌ق قانونی خو‌ه‌پیان ده‌چوارچووه‌ی دو‌جنج ئسلاح‌ته‌له‌ب و ئوسوولگه‌را وه‌دی نه‌کردنه‌ و ئه‌و ته‌مه‌رکوزگه‌راییه‌ک ده‌ده‌ولته‌مه‌نی و ده‌ولته‌ندی هه‌سه‌ده‌ حزبیه‌تی که‌لین ئیرانی دیننه‌ی، جوور چشتی دخوازیمن مودیرییه‌ت مه‌حله‌ی و یه‌ک جوور ناوچه‌گه‌راییه‌ی ده‌کارکرد ده‌ولته‌وه‌و، له‌حزبیه‌تی ده‌سه‌وه‌ئ بکه‌یمن چوون وه‌یجووره‌ک دیاره‌هه‌تا دۆمای ئنقلابیش، هیان ئیران گیرووده‌ی بری له‌روانگیل ته‌مه‌رکوزگه‌رایانه‌ی (ده‌ولت واحد - ملله‌ت واحده) و نه‌توانسته‌گه‌له‌ی

یه‌چییه‌ و هه‌ساره‌ئه‌لفرئ و یه‌کلای خو‌ه‌ی بکه‌ئ.

ئه‌را ده‌چوارچووه‌ی جبهه‌ی موته‌حد، شوونگری کارتان نه‌که‌ن

ئه‌وه‌بنیاتییگه‌ و کار خو‌ه‌ئ دکه‌ئ، مه‌به‌ست م له‌ئ کاره‌ته‌مام کردن ئه‌و ئارزوو پانزه‌سال پیشانه‌بی ک بری له‌دلسوزیه‌یل کوردستانات هاتن ده‌تیه‌ران ده‌دوره‌یه‌کتری جه‌مه‌و بیمن و وتیمن حزبییک وه‌نام (حزب ناشتی) و یا (تازادی) بنه‌را بیمن، له‌سه‌ره‌تای سال ۱۳۸۰ هه‌تاری یانی نزیکه‌ی بیس سال وه‌ر ژه‌یه، ئی پیشنییاره‌دايمن وزارت کوشور ک هیچ کامه‌بان په‌سه‌نیه‌نه‌گرتن و دانه‌مان ده‌نام هیچ، ئه‌را چه‌؟ خو‌ه‌مانیش نه‌فامستیم.

ئمجا چه‌؟

ئمجا چوار سال ئه‌و دۆمای ئه‌وه‌زینده‌یاد موه‌ندس ئه‌ده‌ب ده‌مه‌جلس شه‌شم ئیران بی وه‌نوتنه‌ر سنه‌ و کوردستان و وه‌ختی ک ئه‌را سه‌رداین چگ وه‌ کوردستان، بری پیشنییار دان وه‌ئ ک ئه‌را که‌م کردن شکاف نامه‌ین ده‌ولت و مه‌ردم، فره‌تر خه‌لک کورد، حزبی کوردی بنی ئه‌ویش ک پیاک کورده‌واری بی ئی ئیده‌ ده‌بان هه‌وا ئه‌لقه‌پان و شوونئ گرت و بی وه‌یه‌ک بری له‌کورد تیه‌ران ده‌دوره‌خو‌ه‌ئ گرده‌و کرد دۆمای جه‌له‌سه‌یل فره‌ییگ شه‌ورای تیه‌ران ئه‌را ئی کاره‌نریا و ئه‌سنامه‌ و چارتیک ده‌رهاوردیمنه‌ده‌ر.

- یه‌بی وه‌جبهه‌؟

ئا، چوون وتن ک حزب، موجه‌وز دخوازی و هاده‌ئ دواره‌بکه‌فیمنه‌ نام گیجه‌ل قاقه‌زوازی و هیچمان وه‌هیچ نه‌بی، وتیمن چه‌بکه‌یمن و چه‌نه‌که‌یمن؟ ک ئاخری وتن دامه‌زرانن جبهه‌، هیچ چشتی نه‌دخوازی، ئه‌را یه‌نامی نیمن (جبهه‌ی موته‌حد کورد)

- داهاتووی ئی کارتانه‌ ده‌بانان وه‌چه‌ دینن؟

وه‌یجووره‌ک م دیمه‌ده‌ئی ساله‌یله‌ئزژی فره‌ییگ له‌ئیمه‌ته‌له‌فیاگه‌ وه‌ول، ئه‌را یه‌بویشیمین ئیمه‌یش هه‌ق داشتن موجه‌وز ئه‌را حزبی دیریمن، داشتن حزبی ناسنامه‌دار، گشتی له‌مان ئه‌وره‌سنی ک مه‌به‌سته‌یل ئیمه‌، ئارمانجه‌یل ئیمه‌روون و رووشن بیمن و دی وه‌رووی زه‌ین و زه‌ینییه‌تی خو‌ه‌پیان ده‌مل ئیمه‌قزاوت نه‌که‌ن، هه‌یه‌دییگه‌چین خه‌یری ک ئیمه‌یش وه‌هیمنی و ئاسایشت شوون خزمه‌ته‌یله‌مان وه‌گه‌ل کورد بگریمن، یه‌یش ئه‌را ئه‌وان خاسه‌چوون هه‌رچیگه‌بی ئاخری کورد، لاوه‌که‌می ده‌له‌سه‌د شاروه‌ند تیه‌رانی و بان بیس له‌سه‌د ولاتوه‌نده‌یل ئیرانییه‌ و یه‌مه‌ک ئیمه‌دخوازیمن جه‌ور ده‌ولت و بار ئه‌وان و پووک په‌تی، وه‌کوول خو‌ه‌مان بکیشیمین، بایه‌سه‌ئوانیش بن بالمان بگرن تا وه‌قه‌ول فارسه‌یله‌وتنی:

دست در دست هم دهیم به مهر

میهن خود را کنیم آباد
بیلا به شی لاهی مهینه ته یله بنری وه
پووق مل ئیمه، یه یش گهن؟

- ئهرا ئیقه پامل دبن؟

: چوون باور دیریمن وه کار مهدهنی
و دخوازیمن وه بهش خوهمان، به شی
و دهسیگ داشتوو بیمن ده پرورسه ی
مهدهنی کردن ئیران و تیهران و ئی
بهشه له جه معیهت تیهرانه و ئیرانه
بجمینم ده ئی ریگه.

- قسه یل ئاخرسه رتان؟

: نه دزانم وه چ زوانی بابه د بقیرنیمن
ک برا، ک خوهشکه، هووز
دهسهه لاتداره یل ئیمه هه ره شه و
مه ترسی ئهرا برا و خوهشکه یل
خوهمان نیمن، هه وه زوان ساده ی
کوردیاتی وتم ک بیگه سه نه دی
بمینی ئهرا بانان.

ئیمه یه ئه لهاتگ له بورو کراسی کاس
و ور ئداری دزانیمه ی، نه له زات
ئیرانی ک دزانیمن ریشگ ده شیعر
حافز و سه عدی و مهوله وی دیری ک
دهرس ئسانیهت دانه و ددهن وه گشت
ئایمه یل چ ئیرانی و چ بغه یران، هه
چهن ک بهس و په یوهن ئهوان هه وه
زوانه و ئه وه یش زوان فارسی.

دخوام له ییان ک وه قسه ی ئیام عه لی،
ئایم سه ردهم خوه ییان بن، باور بکه
ک ئیمه ههرد زمانه گوریا یمن ئهوانیش
فره تر له یه، دیدگا و نوورنستن
خوه ییان بگورنن و وه چه مه فره نهنگی
و ئیجتماعی و سیاسی بنوورن وه ئیمه
کاره یله مان و رخنه گرته یله مان نه وه
چاو پره زینه ی ئه منیه تی.

یه ک ئیمه وه دم خوه مان دویشیمن
و وه پای خوه مان هاتیمنه ک جهواز
بگریمن یه خو خاسه ئهرا گشت، ئیمه
وهی زوه یله داخواز جهواز کردنه مان
دده یمن وه کومیسوون ماده ی

(۱۰) ده ئه حزاب ده وزارت کوشه تا
ری تازه ی واز بکه یمن و ئاسووه یل
نووی بچه کنیمن هه مه ده وه ره وه
خوه مان و هه مه ده وه ت، هیواداریمن
ئی کونای هیمی و رزگارییه، که سی
وه ول، نه گرگیه ی وه قور و خه رگ و
ئی کووره رییه یش کووره نه که ی.
ده حزبه، ئیمه چه ن نوینه ره ئه دوار
پارلمان ئیران دیریمن و چه ن مودیر و
چالاکوان ک گشتی وه کار مهدهنی
باور دیرن.

ئی ساله یله ئنرزی فره ییگ له ئیمه ته له فیاگه وه ول، ئهرا یه بویشیمن ئیمه یش هه ق داشتن موجهوز ئهرا حزبی دیریمن، داشتن حزبی ناسنامه دار، گشتی له مان ئه وره سنی ک مه به سه تیل ئیمه، ئارمانجه یل ئیمه روون و رووشن بینن و دی وه رووی زهین و زهینیه تی خوه ییان ده مل ئیمه قزاوه ت نه که ن

نه ماگه سه ی.

- له ی هساوه ئیسه هیوادارن ک جهواز حزبی قانونی بسینن؟

: فره هیوادارم، چوون ئیمه نوورنستنمان
ها وه ره نام ئیران نه دهره وه ی
ولات، ئیمه دخوازیمن ک کیشه یل
و قه پرانه یل کورد ده نام ئیران وه
دهس ئیمه ز ئیرانی چاره سه ر بکری،
حه تا ئهوانه ک ئه وسا کل چه می
وه دهر داشتن له ته جروه ی تیه ل و
ژیهر کورد ده سووریه و باسه یلی ک
ترامپ و پوتین و ئه ردوغان هاوردن
وه پیش، دهره ته وگرته و نه گه
ئی که له وه رومان نه وه سر ی و
خواز خوه مان له ریگای حزبیگ
جه وازدار ته لاو بکه یمن، ئیمه یش
دیمنه مه تلاوداره یل خاس و راسی ک
نزاره ت کومیسوون ماده ی ده ئه حزاب
قه بوول کردیمنه، یه یش گهن؟

- ئیمه یش دهس ده ماخر ئه راتان ئارزوو
جهواز حزبیگ سیاسی ده ئیران
دکه یمن، ئو هیواداریمن ک وه ی
زووه یله بتوانیمن ده ده فته ره حزبیگی
کوردی ده تیهران، وه ردتان وت ویژی
دیری داشتوو بیمن.

: به رده وام بمینن، منیش هیوادارم وه ره
مردنم بمینم ک گشت ئیران و ئیرانییه یل
فره تر له یه وه هام دلی و هام زوانی
وه رد یه کتری ره سینه و ژیانی پتر له
ئاسایشت وهل یه کا دیرن.

هه وه یجووه ریسه ئهرا کورد فه یلی
عراق ئارزوو سه ره برزی دیرم و له
به شداری کورد فه یلی ده ئیلام و
تیهران، جوور هام پیشت و هامیار و
ئه نداهمه یل به ره ی یه کگرتوو سپاس
فره ییگ دیرم.

له ییان دخوازیمن ئی چسته یله له
زهین خوه ییان بسرنه و:

۱- هه ره کهس وتگه کورد ته جزیه خوازه،
نه کورد دناسی و نه ئیسا و ئه وسا
له یه که و دکه ی و هیپان گیر کردگه
ده دهره ی رژیم په هله وی، ئهوانه
خوه ییان میژوو ئیران نه دناسن، چوون
ئه ره هیروده بیمن له تاریخ ئیران بایه د
بویشیمن ک هیچ وه ختی کورد ته جزیه
ئیران نه کردگه خو هیچ، ئیمه ی
کورد توای زوانمان زر بی ک یه
حکومه ته یل بینه ک ئیران ته جزیه
کردنه ک کوردستان ئیرانی دانانه و
نه توانسته ئی خه لکه ک هیپان ده
عه فرین سووریه یش نام مه دیدانه ی
دنئ نه ورووز و موجه سه مه ی کاوه ی
ئاسنگه ره و چه زره ت زه رتوشت دنئ، ده
مه کته بخانه یله ی حه له ب سووریه
حافز و سه عدی و جامی دخونه ی و ده
خانقایله ی سوله یانییه جامی و مه ولانا
و... ده جزیره و بوتان تورکیه یش مه لای
جزیری دیای شیعر حافز ته زمین دکه ی
و جگه ر خوین خوه ی وه کوور روسته م
و گوده رز دناسنی و شوان په روه ر
و شاربیانیسه هاوار یه دکه ی، ده
مه هاباد هیمن شاعر وه ده نگه به رزه ی
مهوله وی دقیرنی ک شیوه نه گه ی
شیوه ن ئیسانیه، فره سته مه ک هه ر
چی بیایگه ته ک بده یگه نواتر هه
ده له کی بده نه دو ماتر.

۲- ئیمه دخوازیمن ئی هه له و زه عف
خوه مانه لابه یمن و فره تر و وه جووره
ک هه سیمن خوه مان وه هام وه ته نه یل
ئیرانیان بناسنیمن

۳- وه هه له په له ره فتار کردنه یله ک
هن زات ره فتار ئنقلابین، ئیسه ده ده هه ی
چوارم ئنقلاب نه بایه د بگریمنه ییانه
وه چاو و ریکار ئمرووژنی نیین،
له ی لاویش نه وه پوخته ره فتار کردن
ئیمه ی کوردیش خاس نه بییه و ئیسه

تایه ندهیگ تاریک

ته قهلا ئه را پهیدا کردن ولاتیگ ئارام

سوودیهله ئه و که سه یله گ نیشته جیبوین و پاسپورتیان وه رگرن، هه میش له وهر خه رجه گونجاییه گان، و ناماژه کرد ک فهره ترین ئه و پاریزگایل عراقیه ک روی که نه شناسنامه دوهم ئه را خوه یان؛ هه ولیئر، سلپانی و به غدادن.

دهرباره ی ماوه ی دهرچگن شناسنامه یا پاسپورت دوویه م، عه واد ئووشید؛ هه ر دهوله تیگ و هه ر بهرنامه یگ ماوه ی دهرچگن شناسنامه گه ی جیوازه، وه لی وه شیوه یگ گشتی ماوه گه هاله ناو نی ۳ تا ۹ مانگ له وه خت داواکاریه گه تا ره زامه نیه گه له دهوله ته گه دهرچوود تا قاقه زه گان ره وانه کریه ن.

عه واد ناماژه که ییده ئه گه ر ره تکردن به شیگ له داواکاریه گان، ک ئه گه ر ره تکردن بوود ئه وه که فیده بان گوزه بشته ی ئه و که سه گ داواگه خستیه سه وه رده س، چوونکه دهوله ته گه وردینی و لیکۆلینه وه ی فراوانیگ له باوه ته گه ی که یید.

هه میشه ئه و دهوله ته ک شناسنامه گه ده یید، له ری پۆلیس ئه نته رپۆل ناوده وله تی راپۆرته گان وه رگرید، و له باوه ت خه رج وه رگردن شناسنامه یا پاسپورته گه، و ئایا بایه ده هاوولاتییه گه بره سیده ئه و ولاته یا پاسپورت و شناسنامه گه ره سیده عراق، وه ریوبه ر کۆمپانیاه گه ئووشید؛ خه رج بهرنامه ی شناسنامه ی دهوله ته یل ناوچه ی کاریبی له ۱۰۰ هه زار دۆلار ده سه که ییده پی، و خه رج به شیگ له بهرنامه یل دهوله ته یل ئۆرپا ره سیده ۲ مه لیۆن یۆرۆ.

دهرباره ی مه رج گه شتکردن ئه را دهوله ته گه، و ره سین پاسپورته گه ئه را عراق، عه واد خان ئووشید، به لی، پاسپورته گه ره سیده خاوه نه گه ی له شوینه گه ی خوه ی، و دهوله ته یلیگ هه س مه رج ره سین ئه را ناویان دانه ن و قه سه م خواردن و په نجه موور کردن ئه را دهرکردن پاسپورته گه و دهوله ته یلیگ هه س ئی مه رجه یله نه یرن.

رائیا عه واد خانمه وه ریوبه ر هه ری می کۆمپانیای (بلومینا) ک باره گاگه ی هاله کوردستان، ئووشید؛ داواکه ره یل ئه را شناسنامه و پاسپورتیگ تر فهره ک هیشته نووسینگه یگ تر له هه ری م بکه نه وه، و دیاریکرد ک دوو نووسینگه گه داواکاریه گان له گشت شاره یل عراق وه رگرن.

عه واد خان دیاریکرد ک فهره ترین ئه و دهوله ته یله ک شناسنامه و پاسپورتی دوویه م دن جوور؛ مولودؤفا، مالتا،

خراوی رهوش ئابووری و سیاسی له عراق هیلید فره له گه نجه یل عراق بکه فنه مینه ی شناسنامه ی دهوله تیگ تر و پاسپورتیگ تر، تا دهر فته ئومیدیگ بیه یده خوه یان و مناله یان ئه را ژیانیگ خاستر.

قوبرس، ئیسپانیا، پورتوگال، یونان له ئۆرپا، و دهوله ته یل کاریبی جوور سانت کیتی و نیقیس و دومینیکان و ئه نتیگوا و به ربودا و دهوله ت گرینادا و سانت لوسیا، و هه میش بهرنامه یل نیشته جیبوین و پاسپورت دوویه م له تورکیا، و بهرنامه ی EB-۵۰ له ئه مریکا. وه ریوبه ر هه ری می کومپانیای بلومینا هه میش ئووشید؛ عراقیه گان روی که نه بهرنامه ی نیشته جیبوین هه میشه یی و شناسنامه ی دوویه م، وه تاییه ت له بان دوو دهوله ت سانت کیتی و نیقیس ک هاله ناوچه ی دهریای کاریبی، و دهوله ت مالتای ئۆرپای، ئه را ئه و

گول سوو / نه حمه د، ئه و گه نجه ک خوازید دویارووژ خاسیگ ئه را مناله یلی دابین بکه یید، زانید ئه وه له عراق وه ده س نیه که فیید، تائی ره وشه یل سیاسی و ئابووریه وه رده وامن له خراوی، هه رجه ن خوه ییش له به ش گورجیگ جوور «نه فت» کار که یید. خراوی ره وش ئابووری و سیاسی له عراق هیلید فره له گه نجه یل عراق بکه فنه مینه ی شناسنامه ی دهوله تیگ تر و پاسپورتیگ تر، تا دهر فته ئومیدیگ بیه یده خوه یان و مناله یان ئه را ژیانیگ خاستر.

ئه حمه د هه سن، کورده له خه لک هه ولیئر، له یه کیگ له دامه زراوه گان کار که یید ک خزمه تگوزاریه یلیگ نه فته ی پیشکه ش که یید، و پویل که فیده ده سی تا خوه ی و خیزانه گه ی گه شت ئه را دهوله ته یل جهان بکه ن، به لکم پاسپورته عراقیه گه بویه سه ریگریگ له نوای ک فیزای دهوله ته ئۆرپویه گان و ئه مریکا و که نه دا وه ئاسانی وه پی نیدریه یید، ئه وه ک هیشته نه حمه د و فره یگ تر، مینه ی رییگ بکه ن تا ئازادی هاتن و چگن وه پیمان به یید له هه ر وه ختیگ بخوازن.

ئه حمه د ئه را گول سوو نیوز ئووشید؛ له وه رجه سالیگ زیاتر، مینه ی شناسنامه یگ یا پاسپورتیگ تر که یید، دویای ئه وه گ له مالپه ره ئه لیکترۆنیه گان پرۆیاگه نده ئه را ئیجوور چستیگ دی، و له ماوه ی یه ک سال ته قه لای ئی کاره دا، چوونکه رووزانه نوورید ک ره وشه گان خراوتره و بوون. ئه حمه د نوورید ک ئه گه ر مناله گانی خوه نستن زانکۆ له ده یشت عراق ته واد بکه ن دویارووژیان رووشنتره و بوود، چوونکه بیجگه له خراوبوین وه زع ئابووری و سیاسی، ئاست زانکۆگان له ولاته گه خراوه و بویه.

له عراق چه ن کۆمپانیایگ تر کار له بان وه رگردن شناسنامه یگ تر که ن، له ری پرۆژه ی به ره مه هاوردن له و شناسنامه ک چه ن دهوله تیگ راگه یانن وه تاییه ت دهوله ته ئۆرپویه گان.

داستان دلداری له ناوبهین فه لوجه و کوردستان

ئەرا گۆل سوو ئووشید: لە ماوێ دوو سأل شوونە گە ی له چەن مائیگ له شه قلاوه ئالشت کرد، و برادر کورد ئەرا خوێ و هاوسەرە گە ی په یا بوین، و تائیسە له مۆبایل و له په یوئدیە کۆمە لایه تیە گان په یوئدی و گەردی کەن، و مکسیان ئەرا سەردان فه لوجه کەن، تا به شیگ له خاسیە گانیان به یئدەو.

دلیمی ئووشید: هەست وە بیگانه یی نه کردیم، ئەو شارە ک وە گشت چشتە گانی خوێشە، و هویر کە شوو هەوا یه یل زەمان و پیاو ه پیره گان

مەزریان ک هەریم وە هاوکاری ریکخراوه ناو دە و له تیە گان دروسی کرد. خەلک فه لوجه دووپات کەن ک هەرچەن ماو هیل ئاوارە بیان تالی و زبان له ناوی بوی، به لکم فرە هە لویست مریی بی شار له خەلک هەریم کوردستان دین، ک بویه یاد خوێشیگ وەرد خوێیان له چگنە و هیان ئەرا فه لوجه بردن.

محمد دلیمی (۴۹ سالان) ک خوێ ماموستاس له خەلک فه لوجه، له دوای داگیرکردن فه لوجه له لایەن داعش کۆچ ئەرا شار شه قلاوه برد،

گۆل سوو/ له وینە ی بینە زیریگ له و عراق پر له روو داو هیل زیاندارە، سیپاییگ رووشن له ناوبه یین شار فه لوجه و هەریم کوردستان ک وەراسی کورد باو هس کرده هەزاران له ئاوارە یل « شار مزگە فته گان= فه لوجه» فرە له یاد و دلسو زی هیشته ناخ ئاوارە یل . دوای میوانیکردنیان ئەرا نزیکە ی سی سال له شار هیل هەریم کوردستان وە تاییهت له سلێانی و هەولیر و شه قلاوه، ماو ه ی ئاواریه گە کاریگەر یه یلی له بان خەلک شار فه لوجه و هیه کجاری ئاشکراوه بوی له تابلویل دوکانه بازرگانیە گان و خوێرا کە گان و چەن پیشه یگ ک وەرد خوێیان له شار هیل هەریم بردن، و هەمیش ناو هیل زارو ه په یا بویه نوو گانیان جوور شوون و ئاسۆ و شه هین.

له بنچینه ی ۷۰۰ هەزار کەس، زیاتر له نیم مه لیۆن ئاوارە له خەلک فه لوجه نیشته جای شار هیل شه قلاوه، رانیه ، حەریر و ناوچه یلیگ له هەولیر و سلێانی بین، و به شیگیان مأل ئەرا خوێیان کردن و به شیگ له و کامپه یله

له سهده له خه لک
 فه لوجه له هه ریم
 نیشته جی بوین،
 وه تایهت له
 هه ولیر و سلیمانی.
 چیرۆکیگ تر
 ک گول سوو
 له لی ئاگادار بوی،
 په یوهندی وه گهنجیگ
 دیرید وه ناو هونه ر، ک
 ناسریاگه له ناو خه لک
 هه ولیر، هاوسه رگری
 وه گهرد دوپه تیگ
 خه لک فه لوجه
 کرد، و دوپای
 کو نتر و لکردن
 شار فه لوجه
 له لایه ن هیزه عراقیه گان
 و زگار کردنی، وه گهرد
 هاوسه ره گه ی چی نه را
 شماره گه و له ولا کار
 خاسیگ نه را خوه ی
 په یا کرد.

هونه ر نه را گول
 سوو ئوشید:
 مه ردم فه لوجه
 وه سوپاس
 گه و رایگ وه گهرد ره فتار
 که ن، و نه وه ییش جوور وه لامیگ نه را
 ره فتاره خاسه گه مان دوینن ک ئیسه فره
 برادره عه ره وه له خه لک فه لوجه دیرم.
 ئی برابه تی مرۆبیه له ناو به یین کورد و
 خه لک فه لوجه وه شیوه یگ تریش گه شه
 کرد، ک عه لی دلیمی نوپه ر کو مپانیای
 گه شتیاری (کاکو) له نه بار نه را گول
 سوو ئوشید: فره له وه گه شتیاره یل ک
 له نه بار به مه هه ریم کوردستان له
 خه لک فه لوجه ن، و هه نای ره سنه هه ریم
 ده سکه نه سه ردان برادره کورده گانیان
 ک له وه خت ئاواره بی ناسینه یان.
 و سه دان له خه لک پارێزگای نه بار
 ماله یل خوه یان فرووشتن و له هه ریم
 ماله سن.

له لای خوه ییش قه حتان محسن نه وه
 هاوولاتی فه لوجه ک دوکان چشته یل
 ناوه دانکردن دیرید، ئوشید: ناو
 «شه قلاوه» بریمه بالای دوکانه گه م، له
 خوه شه ویستیم نه را نه وه خاوه ن دوکانه
 ک له هه ولیر له لای کار کردیام، ک
 خود ناوه گه دیرید، محسن وتیش: قه ت
 نه وه گ له وه خت ئاواره ییه گه نه رام
 پیشکesh کردگه له هویره و نیه وه م،
 نه وه برای فره خاسیگ بوی.

له لای یگ تر، ئی میوانیکردن کورده
 نه را برالیان له عه ره وه یل فه لوجه،
 بویه دروسکه ر په یوه ندیه یل خیزانیگ،
 ک پارێزه ر عومه ر خالید نه را گول
 سوو باس له چه ن هاوسه رگریگ
 له هاوولاتیه یل له کوپ و دوپه ت
 خه لک فه لوجه وه رد کورده گان له
 هه ریم کرد، ک یه کناسین خیزانی له
 ماوه ی ئاواره ییه گه بویه هه ووکار ژن و
 ژنخوازین.
 خالید ئوشید: نه وه ساله یله ک خه لک
 فه لوجه له هه ریم گوزه رانی کردن،
 وه خاسی هاتنه وه، وه تایهت ک ده ور ۷۰

ک فره جار خه وه ر گانی
 خه فته و زیاندارن، وه تایهت
 له ی په یوه ندیه یل ئنسانیه ک درس
 بوین، ک له تاریکترین ره وش و
 وه خته یلیگ هات ک هه ریم کوردستان
 و عراق وه پیا ره د بوون، له وه ردم نه وه
 مردن فراوانه و دوچه وه کی ئاینی
 و نه ته وه یی و مه زه وه ی ک چه ته یل
 داعش هاوردنه یان.

کورد فهیلی، بی سه رزه مین تر له وا

گول سوو/ وه بوونهی سه فر کردن کوردهیل فهیلی نیشتمنه دهمنیشت سه باح که ریم عه بدالله ک ده به غدا هاتگه سه دی و له یه و لائی ده مته قه دخونه ن.

ئیمه یه کجار ده سال ١٩٦٨ زایه نی یه کجا سه فر کریایمن، هاوردنه مان ده جامییه ی کرماشان، نزیکه ی دو مانگ هیشتنه مان، ئمجا ده ولت ئیران وت ک هه ر که سئ قه وم و کاره دیرئ ده ئیران، ئه ر بیان بینه زامنییان، دتوانن بچنه لایان، ئمجا باپیرم سه ر باوگییم ک ده ئیلام بی و هه ده عراق نه بی، هاته شوونمان وه کرماشان و بی وه زامنهان بره مان وه ئیلام، ده وره یله شه ش هه فت مانگ ده هووز باپیرانهان بیمن ک ده ولت عراق وت ک کوردهیل فهیلی ک ته سفیر بینه دتوانن بیانیه دؤما و ئیمه چگیمنه دؤما ئه را به غدا.

خلاس کردبیم، ده زمسان، له ناکامه و که لکه له ی خستنه نام هووزه یل ئیمه ک ئیوه ئقامه دیرن و جنسیه ی عوسمانی نه یرن و یه ک هه فته وه خت دیرن ک بچن وه دؤما ئه را ئیران. باوگم ده مه لکشای ئیلام هات بی وه دی و له پانزه سالانه و ئه را کارگری له ئیلام سه ر ئه لگرت بی و چگ بی ئه را به غدا، وه لئ دالگم ک هه مجا مه لکشاین ده به غدا هاتگه سه دی. باوگم ده به غدا ده کار شیشه بی، ده عه گد جام، کار دکرد و مالهان ده حه ی

باوگم ماله گه مان نه فرووشا و دایه ی وه ئه مانه ت و باوگم چوون خوه ی جنسیه ی عراقی و هه ق مالکیه ت مال نه داشت ماله گه کردبیکه نامئ یه کئ له ناسیاگیله، وه ختئ ک هاتیمنه دؤما وه به غدا یاروو ک دنان تیئز کردبی ئه را ماله مان وه زوور و مه ین و منا هیشته مانه گرد وه لئ نامحه وشه گه دوکوت کرد و هردمان و کوتئ برد ئه را خوه ی. جاری تر، ئیمه ده سال ١٩٧١ زایه نی، م سیزده سالان و کلاس شه شم ئبتدایی

ئیمه ک ده بهغدا هاتیمنه دی بری پاپه تی و عونسوری هاتن زاروویمان سووزان و جورئ تهپ ئەلهمان شیویا ک هالیمان، چین ئەل پشت چین، وه رانهی راس نه‌نیشتیمنه و نه‌دزانیمن ک هانا وه کی دتوانیمن بهیمن تا وه فریامان بره‌سی و هاناره‌سی ئەرا کورد فهیلی نه‌دناسیمن

یه بان دوانزه ساله ک دواره هاتیمنه‌سه ئیران، هه‌مجا هه‌ر ئەو چاره‌نوسه هه‌میشا بیکاری و بی‌مالی و بی‌ده‌سه‌ه‌لاتییبه ولمان نه‌کردگه، چمان ناوک کورد فهیلی هه‌ وهرد ژاری و هه‌ژاری بریاگه. ئەو شاعره راس وتگه ک «بی‌ولات تر له بای»، ئیمه‌ی کورد فهیلی ده راسی «بی‌سه‌رزه‌من تر له وا» بيمنه ده دريژای تاریخ. ئیمه چین سووزیاگ و سوت‌ه‌زاریمن و وه ول سه‌ر له‌مان شیواننه ده نامه‌ین ئیران و عراق و که‌سی وه خاومان نه‌دی. هیمان هه‌م زاروویم ده نام کوچه و خیاوانه‌یله‌ی به‌غدا، ده نام مه‌درسه‌گه‌مان، سه‌رگه‌ردانه و حه‌یران ماگه و ویر کردن له‌ی چشته‌یله سه‌رمان ته‌زنی و نه‌دزانیمن له باوه‌ت چه، ئیمه ک ده به‌غدا هاتیمنه دی بری پاپه تی و عونسوری هاتن زاروویمان سووزان و جورئ تهپ ئەله‌مان شیویا ک هالیمان، چین ئەل پشت چین، وه رانه‌ی راس نه‌نیشتیمنه و نه‌دزانیمن ک هانا وه کی دتوانیمن بهیمن تا وه فریامان بره‌سی و هاناره‌سی ئەرا کورد فهیلی نه‌دناسیمن، ناخین و داخینانه.

وه‌لی ئەراکییه‌یله ده ری خودا وه عه‌لاکه و سه‌وه‌ته، نان و ته‌ماته و خا و خوارده‌مه‌نی ئەرامان ده‌اوردن و ده‌وران فره سه‌ختی داشتیمن و دی نه‌توانستیمن وه مه‌درسه‌یش بچیم. ئمجا له ته‌نگی گشتان کارگه‌ری دکردیمن، باوگم عه‌ره‌بان‌ه‌ی چوار چه‌رخ‌ی ئەرامان سه‌ن و بار دبردیمن، دۆمای قه‌یری م ده به‌سته‌نی فرووشیگ شاگردی دکردم و کراده‌س ده‌سه‌نم. ئەو دۆمای چه‌ن مانگ، باوگم دی ئەراک فایده‌ی نه‌یری، هاوردنه‌مان ئەرا تیهران، خیاوان پامنا، ده لای کوچه مه‌روی ک مه‌لوه‌ن کارگه‌ری کورده‌یل فهیلی بی. دۆمای ئەوه وه خاتر ژاری و نه‌داری دی وه مه‌درسه‌ نه‌چگیم و هه‌ ده ئەو کلاس شه‌شه‌ی به‌غدا مام و کارگه‌ری و ئیگل کار سه‌نین و فرووش کالاً دکردیمن. چوون ژیان و کار و بار و زنه‌ی ده ئیران ئەرا ئیمه ک تارپایمنه ده عراق و ده تیهرانیش هه‌ وه نام عه‌راوه‌یله دناسینه‌مان، ده سال ۲۰۰۳ سه‌ر ئەلگرتیمن و چگیم ئەرا ئورپا ک په‌نا به‌ر بیمن. ولات وه ولات چگیمه سووتد، ده سووتد نزیکه‌ی شه‌ش سالی بيمن و وه داخه‌وه ده‌وره‌یش نه‌توانستیمن عیشه‌ت بکه‌یمن و وه خاتر بیه‌اری و بری تر دووزه‌مه ک بیه‌سه به‌ش کورده‌یل فهیلی، هاتیمنه دۆما.

ئه‌کراد بی ده سه‌وره. ماله‌گه هه‌ن خوه‌مان بی و خاومانال بيمن. ئیمه ده به‌غدا شه‌ش کور و دو دۆت بيمن ک ده‌وره‌یله برا گه‌په‌گه‌مان شانزه‌سالان بی و برا بۆچگه‌گه‌م یه‌ک دو سالان بی. ها ویرم، برا بۆچگه‌م ده نام کوچه‌گه وه کوردی قسه‌ کوربی، به‌قال سه‌رکوچه‌گه ک به‌عسی بی، قسه‌په‌سنی کوربی ک یانه کورد فهیلی و خوه‌یان ئەوشاردنه. یه‌کی له هامسا عه‌راوه‌یله‌مان ک ده‌س ده نام بی و کار وه ده‌س ده ده‌ولت و هاموشوومان دکرد، له روی دل‌سووزی وه باوگم وت بی «ته‌را دخوازن سه‌فرتان بکه‌ن، هه‌ر چی دیرن بفرووشن تا ده‌ولت نه‌بردگه‌سه‌یان» باوگم وه ئایم وه ئایم، راوفه نا و سی مانگ وه‌خت گرت تا گرد و ورد بيمن و هه‌ر چی داشتیمن ته‌رفرووش کردیمن تا پوول بکه‌فیکه ده‌سان و ده‌س په‌تی نه‌میمن. دۆمای سی مانگ، هاتیمنه خوسره‌وی مایمن و جی ئەل جی ده‌ولت ئیران بر پرمان کرد، بری ئەرا جیروفت و بری ئەرا ئەراک کل کریان. ده ئەراک، نزیکه‌ی یه‌ک سالی ده جامییه‌ی (مه‌سجدی) گشتان نان، هه‌ر دنکه‌ییگ وه چادر و په‌روو به‌ش کردن ده نامه‌ین یه‌ک بنه‌ماله، نزیکه‌ی ده دوانزه متر بی ک گشتان بان ئەل بان دخه‌فتیمن. بیس و په‌نج بنه‌ماله بيمن. ده‌ولت شا، ئەو جاره هیچ وه‌مان نه‌دا،

دموکراسی، هه هن مردگه یله!

و ریزه وانی و حورمهت نه لگرتن گه نیمه یله ئی خوئی وه ئی بیئ، له لایهن حزبه یل سیاسی ک گه ییم ئی چو ئی بام زایه ئی نوویه نه، وه بیئ دهنگ و دوو و بیئ شه ر و گه ر ریز له دموکراسی گیریا گه.

ترامپ، بنچینه ئی ریزه وانییه شیوان وه یه کرا.

دونالد ترامپ هه ر چهن ک وه سیستم حزبی و له لایهن حزب سه قام دارئ ده سه قام دارترین دموکراسی حزبی دنیا و له لایهن حزب کۆمارخوازیی هاته بان، باوجی هه له سه ره تایی هاته گه ئی چوارقوله ی دموکراسی له ران و له قتیبه و کرد و ئیسه ییش خو دی جوور زه مین زه وه ردئ یه ک لای داخرو ومانه یه کا.

هه ر چهن برئ له جو مهوری خواهه یله یه خه ئیلگه له ترامپ بریانه باوجی یه وه ده سپیچگانئ نه دبئ ک سییه م

بایه ک جوووری تر وه ده سبرایی و به یعهت کردن گه په یله، یه کئ کریا گه وه سه ردالگان و گه پتر گشتئ، خوار و بان کردن ده ئی جوور نزامه یلی فره فره که مه و بییه نه گه ریش بییه هاده ئ وه سنگ زن و ژنخواز، زامایا چوزانم دۆت نه ل زای که سئ جگئ ئی کاست به سریا گه شکان بی. ده ئی نزامه (گه پ و بووچگ) داشتن خوئی یه کجوور هه رزیشته و بهه رزی بییه.

ده ئ نزامات جه دید، وه جی دیوانسالاری، بووروکراسی نریا گه، ئی سلسله مه راتبه یا (خوار و بان داری) یه، ده شوون (گه پ و بووچگ داری) باوه و بییه، یانئ هه رزیشته یل جاجیواز کریانه و نزامات نه ومه پنگین شیویانه.

ده نزامات سیاسی ئمروو ژه ئ دنیا ک دموکراسی، جوور یه کجوور له بووروکراسی باوه و بییه، یه سالان ساله ک ئی دموکراسییه جوور ئی بام زایه یئ ک ریز و حورمهتئ وه گه نیمه یله ی

رودوس فهیلی (مسته فا به یگی)

جازان، ده نزامه یل زوونگ، شا، والی، پاشا و حاکم و خان و کیخا و که یخودایل ک به شئ له نزام دیوانی دنیا بینه، یا پیشته په ل پیشته و له باوگ وه کوپ یا وه برارزا ره سینه، یا وه جوووری ترئ ده نام گه په یل شه ور به یئ کریا گه و که سئ چکیا گه یا رمیا گه،

سه‌یین ریشت و دارپشتت دموکراسی له چه‌م ولات نه‌که‌فی.

ترامپ هه له یه‌کم رووژه‌یلئی ک هاته سهر کاره‌گه‌ئی، نیشان دا ک پی‌یاگ سیاست نییه و هه وهو چوونه ک خوه‌ئی وه دهم خوه‌ئی دوت (پی‌یاگ تجاره‌ته) و وه قسه بازرگانی دکرد. بی ژه چه‌ن جار ک هه‌ره‌شه‌یله‌ئی هه‌ره‌شه‌ئی ول نه‌بین، نهو دووه‌ئی هه‌ره‌شه‌یله‌ئی هیچ کامه‌یان وه ره‌سه‌ت نه‌برد و هه له سهر یا فره‌ئی فره له نیمه‌قه‌ییه و دا وه ژیر ههر چی ک وت‌بی و مامله‌ئی دهو نام‌راسه و دهو قول سیاسته‌ته کرد و نیشان دا ک وه ژه سیاسته‌ته، هووک دیرئ.

خوه‌ئی هزار جار وتگه ک ئاماده‌سه تا وه‌رد گشتئی مامله‌ بکه‌ئی و هیچ وه‌ئی جووور یه ک سیاسته‌تمه‌دار راسکانی و وه‌کار نه‌وتگه ک حازره تا وه‌رد گشتئی موزاکره بکه‌ئی، چوون موزاکره زوان سیاسته‌ته و مامله‌ زوان تجاره‌ته و نه‌وی گووشئ وه سیاسته‌ت مانا نییه و پی‌یاگ مامله‌چی‌گه و ته‌واو.

ئی هووکی‌هووکی کار کردن و قسه کردنه‌پله، راس، یه‌کئ له ته‌نیا چشته‌پلینگه ک ها تیق نه‌وتیق سیاسته‌ت و ده‌نوائی دوسئ چوون سیاسته‌ت یانئ ته‌دبیر کردن، ویر کردن، سهر په‌ت و ده‌رفه‌ت قسه کردن، نه‌لنه‌تژیان، و قسه‌ی دوروس وتن و وه بن‌دوروس بردن قسه و کار، نه ههر وه‌ختئ ک که‌سئ هووکی‌بجمئ، ولات وه به‌رده‌ئی خوه‌ئی بزائئ و قسه‌ئی خوه‌ئی پرائئ ک یه خوه‌ئی وه گرد و گردواری یانئ بی‌ته‌دبیری و بی‌سیاسه‌تی، چه‌تتا ده نزامات نه‌وسایینیش ک ههر که‌س ئه‌را خوه‌ئی‌تر بینه، چ بره‌سئ وه نزامات ئی‌سایینگین ک دهم له شه‌فافیه‌ت و مه‌ردمداری و قانون‌داری و

چشته‌یلئ له‌ئ‌وا داگه و دده‌ئ ک به‌ن نانه‌سه زوان حاکمه‌یله ک وه‌ر ژه یه ک هوکم بکه‌ن، بنوورن و جارجاری بنوورن وه قانون، بنوورن و جارجاری قسه قوته‌و بده‌ن، گل‌گلی قسه بکه‌ن، تاکمه جارئ بتوووقن ده مل ولات و ... باوجی وه قانون، نه وه دلخواز خوه‌یان، حاکم ئیسه بایه‌د بزائئ ک ولات نه‌لوژاردگه‌سه‌ئ ک هوکم نه‌که‌ئی، چکانه‌سه‌ئ ک هوکمئ ره‌وا بیئ نه خوه‌ئی ئه‌را خوه‌ئی دیکتاتورئ بکه‌ئی، نه‌وه‌یش ده ولاتئ ک وه نام گه‌پترین دموکراسی دنیا، نام دهر کردگه و خوه‌ئ ئه‌را خوه‌ئ، ده ههر گووشئ له دنیا، هه مل‌چک مل‌چکییه و نه‌هوه دکه‌ئ نه‌وا که‌سئ ئی رئ و ره‌ون دموکراسییه ده جیئ یا لاجیئ ده دنیا بشیونئ وه یه‌کا.

دموکراسی وه مانائ سوار بین یه‌کئ یا برئ وه کوول برئ تر نییه، ده دموکراسئ گشتئ وه‌رد یه‌ک هامترازن و چشت لیخنئ

نه‌دمینئ ک که‌سئ بخوازئ وه نه‌وه گه‌پ خوه‌ئ بکه‌ئ وه ول، یا مله‌پورئ ده مل ولات بکه‌ئ.

ترامپ وه چه‌ن قسه، شه‌ق شه‌قین ئی جام شیشه‌وین دموکراسییه کرد و دماجاریش شکانه‌ئ و هیرد و ریزه‌ریزه‌ییه و کرد.

ده ئی هه‌مگه سا‌له ک ترامپ وه سیاسته‌ت تجاره‌ته دکرد، نیشان دا ک بیان دموکراسی هیچ و پوچ بییه یان یه ک سیاسته‌ت‌وانه‌پیل نابه‌له‌یه و ناپی‌یاگ و دز و درووزن و هیچ ده بن نه‌بییه بینه یا نه؛ دموکراسی هه قه‌واخه‌ئ له‌ئ‌ ماگه و به‌س.

ترامپ ک هه‌واخوازه‌یل چپ‌ری، برئ هه قه‌شمه‌ری کردن و به‌س، باوجی ترامپ دا وه نیشان ک قه‌شمه‌رجار ولات نییه، یه دموکراسییه ک قه‌شمه‌ر کریاگه.

ترامپ ئاشکرا له هه‌واخوازه‌یله‌ئ خواست تا برشنه نام کونگره ک دزانیمن سه‌مبول دموکراسییه و وت داگیرئ بکه‌ن و کردن، باوجی یه هه په‌ل مه‌رگ کوتان ترامپ وه ته‌نیا نه‌بی، یه مه‌رگ دموکراسی بی، ده نام چالئ ک یه‌کئ له گه‌وراترین حزبه‌یل دنیا کنییه‌ئ، ئا وه راسی خاون گه‌پترین دموکراسی دنیا، گه‌وراترین دموکراسی دنیا، وه‌ی ئنتخابه‌و؛ خوه‌ئ ئاگر نا وه پرچ خوه‌ئ.

بایه‌د بنیشیمن و بینیمن ک دموکراسی ک ئی دؤماله‌قه‌ئ ترامپه نام‌قه‌ییئ برییه و پشتئ شکانگه، ده ژیر ئی بار گرانه سهر هیز دده‌ئ؟ یا دی خلاس کرد و چگ؟

مانای ئی قسه‌ئ ترامپه ک وت: مردگه‌یله‌یش هاتنه‌ دهنگ و رای دانه، ئه‌را خوه‌م وه‌ئ‌ جووره دژنه‌ومه‌ی (دموکراسی هه هن مردگه‌یله‌سه ..

چالینج زوان نامجی و دهرس داین وه کوردی

خوهی بکریگ وه زوان نامجی؟
هه لهی واک بری وه بونهی ههز و
نوستالووژی تیلیاتی بوشن زوان و
شیوه زاره ی ئیمه ئی تاییه تمه ندیه
دیری خۆ مه پوره، هه وه یجوره ی
وه یجوره خۆ هه وه نته نییه، باوجی
توای ئه برای کاره ئیمه وه یه کجور
هامدلی و هامرپی و عه قله وارپی
بره سیمن ک ئه ر وه و جیه بره سیمن
دیاره ک وه جوای دلخواز و دل بقرچ
ئه بر گشت پر سیاریه یله مانیش
دپه سیمن و فره له که لکه له یله مانیش
له ملامنه و دبن. ده کوومه ناسی زوان،
چهن تاییه تمه ندی و هن، ئه برای زوان
نامجی کریاگه سه دی ک سببان له یان
هن لاختناسی زوانه و یه کینگیانیش
بغیران ئه وانیه تر. چشته یلی جور:
یه ک - کووم ئه له اتن زوانه واریل
دو - فره بیین به ره هم و ته ولید کاره یل
فره هنگی ده گشت زه مینه ییگه و
سئ - ئه و ری خستن ته واناییه یل و
پتانسیله یل زوانه گه ئه را خوهی.
ته نیا فاکتوروی ک وه لاختناسی زوان
ئه لئه دگه ردی ک فره یش موهمتر و
یه کلاکرتره، پشتته وانی هوز ده ولت
و ده سه له لاتداره یل و ده سداره یله ک
تا ده سببان دچوو پشتته وانی دکهن

و بنزاره یله ی خوه یان دیرن و یه
تاییه تمه ندیگه ک ده گشت زوانی
هه سه ی. هه ئی زوان فارسیه ک له
ئیمه برایه ک یا چهن بنزوانه، دوکتور
موحه مه د موعین و تگه زوان فارسی
ئیس، بان په نجا و چوار بن زوان دیری،
یا زوان ئنگلیسی، ئه برای خوه ی چهن
سه رلق لاژور، لاخوار و ناوه ندی دیری
ک دواره هه ر کامه یان ئه برای خوه ی پهل
و وه چ وه شانگه و بنزاره یل فره تر
دیری ئو بری له ئه وانه ئیقه ره
جیاوازن ک هاده ی زوانه واریه یان،
ده تاکمه قسه و تاکمه زاریگی، له
یه کتری ئه و نه ره سن.
وه بان ئی هه مگه وه، خووه بزنان
ک هه ر میلیه تی ئه را خوه ی زوان
نامجیگ دیاری کردگه ک زوان
فرمی و فره مانی، روژنامه وانی،
دهرس داین و ئداری ئه وانه و ده که ش
ئه وه، هه رگز زاراوه یل تر سه ر زار
و زوان خه لکه گه یش مه ین و منا
نه کریانه و وه ی ره سییه، جووروی ک ده
لا و لوو ئه و زوانه نامجیه هه وه کار
دبن.
- ئایا دبئی ده نام ئی هه مگه زاراوه و
بنزاره بویشیمین ک یه کئی له یان ئه و
به خته وه رییه دیری ک هه له ی و، ئه بر

گول سوو/ وت وویژ وه ل کامران
ره حیمی (نویسه ر و په ژوه ه شکار،
له ئه ندامه یل زانستی زوان کوردی -
تیهران)

-زوان نامجی کوردی، ئه برای چه مانه؟

ئه وگرتن زوان و بنزوان نامجی، یه کئی
له تاییه تمه ندیه یل مودرنیسه مه ده ژبان
ئمپروکه ی ئیمه. وه بی شک هه ر زوان
و ئه ده بیاتیگ ک دهرس وه ی نه دری
جگله جگله له ناوه ئه لگیردری یه یش
نه بایه د له ویره و به یمن ک ئه برای
دهرس داینیش وه گه ره که ک وه رژه ئه وه
بتوانیم بره سیمن وه زوانیگ نامجی.
یه ک ئیمه وه قه یری شیعر ک په سا
جوور گشتی دئه لوه سیمن و چهن
کتاو شیعری ک چاپ دکه یمن، یه
دلخوه شی نه دیری تا وه ئه وانه بتوانیم
دهرس بده یمن یا وه ره قه ت بیاریمن
ده وه ر لافوای جوور یه کسانسازی،
بو سیمن.

-ئه برای چه هه زوان کوردی، فره بن زوان و فره بنزاره؟

- نه، وه یجوره نییه، فره له زوانه یل
زینگ دنیا، جووراجووری فره ییگ
وه رد جیاوازیه یلی ده نامه ی بنزوان

ئه‌را چوون نه‌دفا مین ک دهرس داین وه گشت بن‌زوانه‌یله‌ی کوردی، نه‌ه‌قلانییه، نه‌ه‌دبئی ئی کاره‌بکری، نه‌ه‌یش ئی کاره‌ئقتسادیه‌یش چوون ک دزانیمن زوان نامجی، خوئی ئه‌را خوئی ئی هه‌یله‌ دیرئ و ئه‌یانه‌هان ده‌ئه‌لکه‌فت و سرۆشت و چووزانم لاختییه‌و. یه‌مه‌ئیه‌و بچن بننورن ئه‌ر ک دین هه‌ر کام له‌زاراوه‌یل زوان کوردی، وه‌بئ‌ملجه‌ری و لایبنداری ول، ئی چهن هه‌نه‌داشتن خو ئه‌وه‌بکه‌نه‌زوان نامجی، بئ‌هه‌ره‌کیشه‌کییه‌یل ول، چوون بایه‌سه‌ک وه‌ده‌لیل عه‌قل و ع‌لم وه‌یه‌پره‌سیمن و به‌س. راسی یه‌یش بویشم ک وه‌زور نییه، ئه‌ر هه‌نه‌توانستیمن ک وه‌زوانئ نامجی پره‌سیمن دی هیچ، بایه‌د وه‌ول شه‌که‌ت و وه‌که‌ت خوهمان نه‌که‌یمن و بویشیمن ک ئی واده‌یش نه‌وه‌واده‌ی بی و چگ.

ده‌ئ‌چوونه‌وه‌خته‌یلئ ویر کردن وه‌خاس‌وراس کردن ئی گیچه‌له‌بایه‌د بنیمنه‌لا ئه‌را هه‌میشان دی واداری ول نه‌که‌یمن.

ئه‌را نمونه، هه‌وه‌چوونه‌ک دزانن ئیمه‌چوار بنزار سه‌رلق ده‌زاراوه‌ی کوردی ده‌کرماشانی دیریمن، (زه‌نگه‌و که‌له‌وری)، (هه‌ورامی و گوران)، له‌کی و جافی.

دپووری ک ئیمه‌ئه‌را هه‌ر کامه‌یان یه‌کئ یه‌ک گله‌کتاو دهرسی بنووسنیمن؟ و چاپ و بلاؤئ بکه‌یمن؟ و دهرس وه‌ئ بده‌یمن؟ ئه‌ر هه‌له‌لا بوار ئقتسادیه‌وه‌بنووریمن وه‌ئ، خوهمان خاستر دزانیمن ک ئی کاره‌هه‌له‌بنه‌ره‌ته‌وه‌نه‌بییه‌سه‌وه‌وچ و پوچ، کئیه‌ک پوول ئی کاره‌بده‌ئ؟ له‌کاملا بیارن؟ ک ئه‌را هه‌ر په‌لئ له‌ی بنزاره‌یله‌ماموستا و کلاس بنرئ؟ دووزه‌مه‌ی دیاری تر ده‌ئئ باسه، باس مخت داین و نامخته‌کردن نامووزکاره‌یلئگه‌ک ئه‌را دهرس داین هه‌ر کتاوئ دخوازیمن و خوهمان خاس دزانیمن ک یه‌هه‌وه‌ده‌ناسانه‌و به‌س. هیر و ویر بکه‌نه‌هه‌له‌ی وادانن فره‌گیچه‌له‌یلئ تر وه‌رزگه‌وه‌سه‌فته‌بکه‌ن و بچن و هه‌بده‌یمنه‌نام هیچ.

- ئه‌را هه‌هیچمان وه‌هیچ نه‌بییه‌له‌ی باره‌وه‌؟

ئه‌ر له‌منه، چوون ناکوکیمن و

جاران، شاعره‌یل کلاسیک، هه‌تا شایه‌ره‌یل کوردزوان گشتییان، یه‌گرته‌سه‌وه‌ر چاو ک زوان خوئی هه‌م ریکایلئ ئه‌را به‌زه‌یه‌تی ده‌کنئ، هه‌م تاکمه‌ریگه‌ی ئه‌را په‌یوه‌نی گرتن. ئه‌را یه‌سه‌ک تا توانستنه‌له‌وشه‌یل ره‌وان و که‌لیمه‌یل دلپه‌سه‌ئئ ک ناسینه، گرته‌سه‌خزمه‌ت شه‌یره‌یله‌یان.

کوتان و ئی هه‌مگه‌ی هه‌پ و هه‌ولئ که‌دایمنه، تازه‌ره‌سیمنه‌سه‌جیئ ک هه‌ده‌چوار واحد دهرسی نازاد، ئه‌وه‌یش هه‌ده‌ریشته‌ی ئه‌ده‌بیات و ئه‌وه‌یش هه‌ده‌بیرستان و جوور دهرسینگئ ته‌کیلی وه‌زوان کوردی، دهرس ئه‌رامان نانه، بنوورن ئه‌وه‌یش ئه‌و دؤمای هزار زوور مل و روو زهردی، چوون چشتئ چمان دی فره‌نوورستن وه‌حالمان و لایبندان داشتن و به‌زه‌بیان هات ک ده‌فته‌ر نووسینگه‌ی کتاوه‌یل دهرسی وزاره‌تخانه‌یه‌کرد و په‌سه‌نییه‌ی، ئمجا ئیمه‌دخوازیمن چه‌بکه‌یمن؟ وه‌ئئ ئه‌فزار و بلنگه‌وه‌وه‌ر ئه‌و لافاو به‌کسانسازی کردنه‌بگریمن؟ دپووری؟ یا دخوازیمن ک ئی باریکه‌رییه‌ک ئه‌رامان چه‌کیاگه، وه‌جه‌نگله‌جنگی ده‌نامه‌ین خوهمان بوه‌سیمنه‌ی و چوون چشتئ بده‌یمنه‌رئ رسق خوهمان له‌لا دهرس داین وه‌زوان کوردیه‌وه‌، ئه‌وه‌یش وه‌ملجه‌ری و پاملیه‌یل و وه‌ر چه‌م ته‌نگیه‌یلئ ئیلخوازانه‌و ناوچه‌خوازی و هه‌ر که‌س ئه‌را خو‌یه‌تیئگ گه‌وجانه.

تاکمه‌جاری کارکاری دکه‌یمن و وه‌کووره‌رییه‌یلئ دچیمن ک هه‌ر که‌س نه‌زانئ دویشتئ (جه‌ما ئه‌یانه‌کوورایی گرتگه‌سه‌یان؟ ک وه‌ی چوونه‌هه‌ته‌پ و کوور دکوتن؟) نه‌دزانم

و پوول و پاره‌درشنن و ئمکانات دنن تایه‌ک زوان سه‌ر بکه‌ئ له‌و دووه‌ی زوانه‌یله‌و ده‌نام مه‌درسه‌یله‌یش، یا کوت دکهن ئه‌له‌ولآت، یان جووری پرزنت دکهن ک وه‌هنز رزامه‌ندی، وه‌و زوانه‌وه‌دهرس بدرئ و گه‌شه‌بدرئ وه‌ئ و ده‌گشت دم و ده‌زگایل خه‌وره‌ره‌سنی و هه‌والئیرییه‌یله‌بیگه‌زوان سه‌ره‌کی ولآت.

-ئهنئ ئه‌و بن‌زوان و بنزاره‌یله‌، توویشی ئه‌وان چه‌بکه‌ن؟ ئایا بایه‌د هه‌یه‌ک زوان وه‌زور ده‌ولئت بکریگه‌ته‌نیا زوان دهرس داین و دیوانسالاری؟ یا دبئی زوانئ نامجی له‌گشتییان بده‌رایگه‌دهر؟

ئیمه، ئاخینمه‌ئه‌را خوهمان ک وه‌داناین نام‌ده‌ر کردیمنه‌ده‌گشت کاری، یه‌یش ده‌بان گشتئ.

چ بخوازیمن و چ نه‌خوازیمن، راسیه‌گه‌ی یه‌سه‌ک زوان کوردی خوهمان، ئه‌و دؤماتر زوان فارسی، ها‌نوای ئه‌و دووه‌ی زوانه‌یل و زاراوه‌یل ئیرانی ک ئیسه‌دیریمن. یه‌خووش هاتن و به‌د هاتن نه‌دیرئ، چوون ک زوان فارسی یه‌چه‌نئ چهن سه‌د ساله‌ک وه‌ئ دنووسرئ و ده‌ملئ کار فره‌ترئ بییه‌ئه‌وه‌یش وه‌ئمکانات ده‌ولئتی. ئمجا ئیمه‌دؤمای ئی هه‌مگه‌ی هه‌پته

چ بخوازیمن و چ نه خوازیمن، راسییه گه یه سه ک زوان کوردی خوه مان، نه و دو مآتر زوان فارسی، ها نوای نه و دووهی زوانه ییل و زاراهیل ئیرانی ک ئیسه دیریمن. یه خوش هاتن و بهد هاتن نه دیرئ، چون ک زوان فارسی یه چهنی چهن سه د ساله ک وهی دنووسری و ده ملی کار فره تری بییه نه وهیش وه ئمکانات ده وله تی

مه پوو و هرد یه کتره کی، گشتی دزانیمن ک وه گهر دله قرچی کردن لاینداره ییل فرههنگ، هامرئ بیین نایمه ییل ده ولت و ده ولت خوهی وه گرد و گردواری، رووشنگه ری کردن رووشنبیره ییل و رووژنامه وانه ییل، دتوانیمن سه ر ئاسووه ییل تازه و دیاریی نه و بکه یمن ده نوای ری خوه مانه ییل تا وه بهرنامه پرشانن ده بان زوان، نه و دی کردن تاییه تمه ندیلی ک ئی بنزوانه ییله ده لا ری زوان و که لیمه و وشه سازی وه گشتی دیرن، نه یانه دواره سه ر و وهز بگرن وه خوه یان، ده س دو مآخریش بایه ده وه تان بویشم ک ئیمه خوه مانیش نه بایه د کارئ بکه یمن ک له ره وه نه لگیردیریمن و دمورکاسی ده زوان بنیمنه لا و واز له نه و بنزوانه ییل و بنزاره یله وه گشتی بیاریمن و هه بچاوسیمنه زوان نامجییه و. خاسه هه میشان سه ره وه ره ی نه وانه ی تریش بکه یمن و وه نه ده بیات تاییه تی نه وانیش لانه لکه یمن و ویر له شیعر و حه تا دهرس داین وه و زاراه یله ییش چهنه چهن واحد، نه بریمن ک خاس نییه.

نه و مه چه؟ وه مه ییش یه وتنه ک بهرهم و ته ولیدات نه ده بی فره موهمه؟ ده جاران مه به ستمه

نه و سا ک فره ییش له ی نه چگه، یانی پهنجا سال وهر ژه یه، زوان گووران، زوان نامجی گشت خیل و هووزه ییل کورد فه یلی و که له و و له ک و گووران و هه ورامان و گشت کورده ییل لاخوار بییه، جووری ک دبی بویشمین نه و سه د سال پیش بنووریمن حه تتا یه ک بهیت و لابه تییش وه بنزاره یلی تر نه دتوانیمن بکه یمنه دی.

وهی خاتره دپوو ری بویشمین ک ناوچه خوازی ده شیعر هه نه بییه و هه ر چهن ک ئیمه ی کورد، هیچ ده وله تی یا نزام ناموزیشتیگیش نه داشتیمنه ک سه ر وه خوه مان و هه هن زوان کوردی بی، باوجی زوان نامجی داشتیمنه. نه را؟ حه تتا ده مه کتبه خانه یله عراق و تورکیه و سووریه ییش، ده کوردستانات، کتاوه یلی جوور بووستان و گوولستان و جامی و ... وه فارسی دهرس دریا نه شیعر و ده ق کوردی.

وه ختی خاس هیرده و دیمن و دنوویریمن وهی رهفتار و کرداره، ئوو ئیسفای

نه را په یوه نی گرتن. نه را یه سه ک تا توانستنه له وشه ییل ره وان و که لیمه ییل دلپه سه نی ک ناسینه، گرتنه سه خزمه ت شیعره یله یان، به شکم بتوانن ک زوان نه ده بی، وه بهش خوه یان، گامی یا چهن گامی تر بکیشن وهر نه و نواتر. • رودوس فه یلی (مسته فا به یگی)، هامیار گول سوو، ئی وت وویژه ک مه هدی مومنی وهر د کامران ره حیمی کردگه، له فارسییه و نه لگه ردانگه سه کوردی فه یلی.

نه بیین ئمکانات نه را په یوه ندی گرتن وهل یه کتره کییا دگرمین، ئوو سیفای نه و دووهی چشته یلی ک بهس و په یوهن دیرن وهر د مه قووله ییل زوان ناسی، سه ر دچمنیمن ده وهر نه و هه مگه عه قلداری و ده رۆندارییه ک عامه ی ولاتوهنده یله مان، ده و ده ورانه داشتنه نه را خوه یان و گشتییان یه ک قانون نه نووسریاگ گرتنه سه وهر چهن و پا له و کره ک خوه یان وه وریایی و وریایی و بی ملجهری کیشانه سه ی، چهفت نه نن و گشتی هه جوور یه ک جهرخه ی جهم بننه ی وه بان دیده یان. یه ییش خاسه بزنانن ک جاران، شاعره ییل کلاسیک، حه تتا شایه ره ییل کورد زوان گشتییان، یه گرتنه سه وهر چاو ک زوان خوهی هه م ریگایلی نه را بهزه یه تی دچه کنی، هه م تاکمه ریگه ی

نه سیر شه ممه..

ئه و کورد فهیلیه ک وه عووده گه ی سه رسام جهان کرد

عه شق و دلخوازیگ ئنسانیه ، و له وهر نهوین دهرس مؤسیقا و هونه ر له ناو مه دره سهیل عراق، نه وه ی ئمروو گوما بوینه، چونکه شانۆ و شیوه کاری له بهرنامه ییل وه زاره ت پهروه ده نه مه ن.

ئه را وه، باس له نه زموون خوهر که ی ک چوین له مه دره سه ی بنه ره تی هووکاری مؤسیقا ژه نین بوی، و چوین نه خش که سایه تی میژوو ی (عوتیل) له قوناخ بنه ره تی و ناوه ندی وازی کرد، و تیش؛ بایه ده ئه وه گشتی بایه ده، بنووهر گورانیه گان ره سینه چه! بنووهره مؤسیقا و بی تامیه گه ی له عراق چه نی داوه زیا! بنووهره ئاست قسه گان و ئاست توواره گان، ئه یه مه ترسیدارترین چشته.

چونکه باوه ر وه گرنگی مؤسیقا له ژیان ملله ته ییل و گه شه کردنی دیرید، نه سیر داوای دوواره خاسه وکردن و ناوه دانکردنه وه ی په بیانگای خو نه وه ی ئاواز له به غداد که یید، و هاتنه وه ی مه کته و مؤسیقا و بالیه که یید هه کاتی ساله ییل هه فتاگان له سه ده ی گوزه یشته.

وهه میش ئووشید: وه شه وو رووژیگ یا و پرته ی چه ویگ کۆمه لگایگ بینا نیکیه یید، وه لی له لای که مه و بایه ده وه ی کاره دهس وه پی بکه یمن.

گول سوو/ کهم که سیگ ناسیار یا هونه ری ههس، ک بووده خاوه ن ئی هه مکه ی ریز و چالاکیه، چ له عراق یا له گشت ناوچه گه، جوور ئه وه ک مؤسیقار کورد فهیلی نه سیر شه ممه ک هه ر وه ی نزیکه خه لات نوویگ وه رگردد، تا بکه فیده بان باقی شانازیه گانی. فره نییه ئه گهر بووشیم ک ناو نه سیر شه ممه، خوهر ئه رزش و گرانی ده ییده هه ر خه لاتیک، یا پۆستیگ یا فیستیقالیک، ته نانه ت به شداریه گانی له بۆنه مؤسیقییه گان ره سینه راده یگ ک ژماره نیکیه ن.

ئه را عراق و لوبنان و فه له ستین، و ئه را میژوو و هونه ر و ناشتی و دووسی و ئاواره گان و هه زاران ساز خوهر ژه نید، و عووده سازه گه ی له ولات تا ولات و له پایته خته گان، و له فیستیقالیک عه ره وی تا فیستیقالیک ئوروپی وه رد خوهریه و هه لگردد، تا په یامه ییل مؤسیقیی خوهری پیشکهش بکات.

له گوزه یشته، له چه وپیکه فتنیک ته له فزیونی وت: مؤسیقا که شخه یی نییه، ک ئه گهر که شخه یی بویاتاد وه نه له سه رده مه ییل بابل تا ئمروو له کلیسه و په رستگایل و له گشت شوونه یلیگ و مووه شحه ئاینی و په یغه مبه ریه گان نه وی.

مؤسیقا، له لای نه سیر شه ممه، خوهر

نزیك وه شعره و كردد. له كارهیل گه وراگان جوور سه یاب و دهر ویش و دهنقهل و زهیدان و توقان و له میعه عه باس و ئۆدنیس سوودمه ن بوی، وهه میس له یه کیگ له ئاهه ننگه یلی ریزلینان له شاعر گه ورا موزه فسر نواب كردد.

بیجگه به ره مه تاییه ته گانی ک خودی ئاوازنووس و موسیقا ژه نیان بیه، و وه پیمان ناوچه ییل عه ره وی و ئوروپا و ئه مریکا گه رده، هه میس نه سیر شه ممه ئه را بریگ له کارهیل شانۆ و زهنجیره فیلم دیکومینتی ئاواز دانا، و هاوکاری له کارهیل فره یگ كردد ئه را ئیزگه ییل رادیو و ته له فزیۆن چ له عراق یا له دهیشت، و ئه و موسیقایه ک وه ناو نشان «عامریه» بوی، دهنگ گه ورا یگ له دنیای موسیقاییه گه داره، هه نیای له گواستنه وه ی وینه یگ له زیانه ییل عراقیه گان له ژیر سزاگان ئه را جهان سه ركه فت و جهنگه گه ی سال ۱۹۹۱ ک سه دان له مه ده نیه گان له ناو شوون چه شار عامریه وه گورزیگ ئه مریکی کوشیان.

لوبنان هه میسه له یاد و گرنگی نه سیر شه ممه بوی، له په لامار ئیسرائیل له سال ۲۰۰۶ له بان لوبنان، ئاهه نگیگ وه ناو نشان (لوبنان بینا که ید و به رزه و بوود)، و هه میس دو یای ته قینه وه گه ی به ندهر به یروت له تاب ۲۰۲۰، له ئاهه نگیگ «ئۆنلاین» ئه را پشتگیریکردن و هاوکاری گرده و کردن ئه را رزگار کرن قوربانیه ییل لوبنان به شدار بوی.

و له و مه و قه له بان مآپه ر خودی له فه یسبووک نووسان: جوور عراقییگ چه وه ری که ید و لاته گه ی له ژان و خه فه ته ییل هه لسید، هه میسه نوورمه لوبنان جوور به لگه ی گه ورا یگ ئه را ئومید، ک گشت جاریگ باوه ش که یده ژانه یلی و دوواره جوور عه نقا زیه و بوود، لوبنان ک هه میسه ئومید په خشیاده گشتان، ئیسه باوه ش که یمنه زه خمه گه ی و دهس ده سمیه تی ئه رای دریه و که یمن، و وزه ی ژیان وه پیمان ده ید و وه یه که و وه هیزه و بو یمن، لوبنان، سلا و شنه ی سه ردی له ئیمه ئه را تو ئه ی و لات جوانی.

له ئاهه ننگه ییل بوی، ک وه رد هونه ره مه ن گه ورا مونیر به شیر له ئه لانیان ئیجا وه ره و سویسرا و یونان بوی. شوون دهس داهینان په نجه گانی چشت نوویگ له جهان موسیقا دروس كردد. به لکم بنیات و ریشگ چالاکیه گانی له سال ۱۹۹۹ بوی، هه نیای مآل (عوود عه ره وی) له میسر دامه زران، ئیجا مآلیگ هاوشیوه له ته بوزه بی و له قوسته تینییه له جه زائیر و له شار ئیسکه نده رییه میسری، و له جمشیتیگ موسیقای، نه سیر شه ممه خاوه ن شوون په نجه یلیگ سووفی بوی، و موسیقا

زانریاگه ک نه سیر شه ممه، خودی کورد فه یلیه، له سال ۱۹۶۳ له شار کوت له دالگ بویه، له سال ۱۹۸۷ خوه نستن زانکو له په یانگای خوه نستن موسیقای له به غداد ته واو كرددگه، ئیجا بویه پسپۆر عوود ژه نیان، وه لی خودی و عووده گه ی و توانا گانی له ده ورگرد جهان هه لگرد، تا موسیقای عوود بلا و بکه ید، و یه که م ده رچگنی له ناست جهان له ئاهه نگیگ له فه ره نساله سال ۱۹۸۵ بوی، و یه که م ئاهه ننگ عراقی له خود ساله گه بوی، و یه که م گه ردین ده یشته کیی له زهنجیره یگ

ناشته‌وایی و نیشته‌تانی مینپید. جوور تاجیگ ئه‌را داهینانه‌گانی، نه‌سیر شه‌ممه‌ ساله‌ نووه‌گه‌ی ۲۰۲۱ وه‌ خه‌لات «که‌سایه‌تی ئمسال» ک‌ خاوه‌ن فره‌ترین کاریگه‌ریه‌ له‌ جهان ده‌سکرده‌ پی، ک‌ ری‌کخراو ناوده‌وله‌تی هۆله‌ندی ئه‌را ئازادی و مقه‌یه‌تی ماف مرۆف و ناشتی جهانی پیشک‌ه‌شی کرد. شه‌ممه، ک‌ جهانه‌گه‌ گه‌ردی و خه‌لاته‌یلی وه‌رگ‌رد، قه‌ت بنچینه‌ی خوه‌ی له‌ هویره‌و نه‌ورد، ک‌ نووریده‌ پی، دوپه‌که‌ وه‌ دلنگ فلکلۆری نه‌ته‌ویدی خوه‌ی له‌ خانه‌قین و به‌رنامه‌یگ تایه‌ت ئه‌را ئه‌و شاره‌ راگه‌ بینید ک‌ وه‌پی وت: باوگم خانه‌قینه‌ و دالگم خه‌لک‌ کوته‌، و له‌ به‌غداد گه‌ورا بویمه، هه‌میش وه‌و جووره‌ وه‌ت هه‌نای ده‌سکرده‌ ئاهه‌نگه‌ گه‌وراگه‌ی له‌ (شاره‌یل نیرگ‌ز) له‌ قه‌لای میژووی هه‌ولیر

نه‌سیر شه‌ممه‌ خه‌لاته‌یل بی ژماره‌ له‌ خه‌لاته‌یل ری‌زلینان ئه‌را کار و به‌شداریه‌ هونه‌ریه‌گانی وه‌رگ‌رد، هه‌ر له‌ عراق تا میسر و مه‌غریب و هه‌میش له‌ ئورپا. له‌ سال ۲۰۱۷ یونسکو پۆست هونه‌رمه‌ن یونسکو ئه‌را ناشتی وه‌پی دا، ک‌ خوه‌ی پۆستیگ شه‌ره‌فیه‌ ته‌نیا ئه‌را دوو سال دریه‌پد، به‌لکم ری‌کخراوه‌گه‌ له‌ سال ۲۰۲۰ له‌ په‌یانه‌یل خوه‌ی ده‌رچگ، ک‌ ئی پۆست شانازیانه‌ ئه‌را دوو سال تر نووه‌و کرد، ئه‌وه‌یش جوور ری‌زگردنیگ ئه‌را پابه‌ندیی وه‌ پشتگیریکردن په‌روه‌ده‌ی مؤسیقای ئه‌را جاهل و جوانه‌یل له‌ عراق و ده‌وله‌ته‌یلیگ تر، و ئه‌و ته‌قه‌لایل فره‌یه‌ ک‌ ئه‌را بلاوکردن ناشتی له‌ بوونه‌یل مؤسیقای، و پابه‌ندیی وه‌ بنه‌ما و ئامانه‌یل ری‌کخراوه‌گه‌ دا.

له‌ سالیاد شو‌رش ته‌شرین له‌ عراق، نه‌سیر شه‌ممه‌ له‌بان فه‌یسبوک نووسان: گشت جاریگ خوازم ته‌نیا له‌ باوه‌ت مؤسیقا بنووسم، به‌لکم نوورم ک‌ وه‌رد خه‌وه‌گانم وه‌ره‌و ئه‌و چشته‌یله‌ چم ک‌ هویرم بردنه‌ له‌ باوانم و عراقم و ئه‌وه‌گ سه‌ره‌قالیان کردگه، قه‌ت هه‌ست نه‌کردمه‌ ک‌ مؤسیقا جیوازه‌ له‌ خه‌فه‌ته‌یل مه‌ردم، ئیسه‌ یه‌که‌م سالیاد شو‌رش ته‌شرین عراقه، ئی شو‌رشه‌ ئومید بناکردن عراق نوویگ پیشک‌ه‌شان کرد، و هیشته‌ هه‌ست بکه‌یمن ک‌ سوو ره‌نگینتره، دلان وده‌نگان هانه‌ گه‌رد ئیوه‌ی گه‌نجه‌یل عراق، هه‌ر وه‌

ئەدیبات کوردی منالانە،

دە ئیلام، بییه سه جمیشتی، ئەرا خوهی

گۆل سوو / مەیسەم خورانی، شاعر شیعرەیل زارووانەسه. کەسێ ک بەش دیاریی دە سهوز و رهوز کردن شیعر و ئەدەبیات منالانە دە ئیلام داشتگه، چ جوور یه ک شاعر و نویسه، ئووچ جوور یه کئی له چالاکییل وه پڕی وه بردن فستیوال شیعر منال، ده شار ئە یوان که یه خه لینگه ئەرا خوهی بییه سه برندی ده نام هوز نویسه و چالاکییل کورد.

بگوشنیمین. من له زه مانیگا ک وه جه خته و ده سکرده نووسان، هه م وه کوردی دنووسانم و هه م وه فارسی، له ئەو سألە یله یانی ناخره یل ده هه ی هه شتا ئەدەبیات و شیعر کوردی له ئیلام ئی جووره که یه مه سه نه بی، خو، نه کتاو کوردییگ له ده سپره سمان بی نه جهریانی و نام ئەدەبیات کوردی له ئیلام بی. ده ئیلام شاعره یلی بین که شیعر کوردی دنووسان و ده م وه ده م شیعره یله یان دگه ردی، باوجی چوون جوور ئیسه ره سانه یل مه جازی نه بین ک کاره یلیان جوور ئیسه بلاو بکه ن کار فره سه خت ترئ له ئیسه داشتن و سه ر ترووسکه یل شیعر کوردی گروه سانن و ئیسه دبینیم ک ئه ر شیعر کوردی ده ئیلام بلووزه دکه ئی، هن گه رمی و جاخه ک ئه وسا گریسیاگه، ئیسه ک جگه جگه وه په ل و وه چ دا بن ئەنجومه نه یل و چالاکیه یل شاعر و نویسه ره ئەدەبیات کوردی، شیعر کوردی هه م توانسته هه ناس ئەلبکیشتیگ و وهو جیه که لاقییه بره سی.

سه ره تایی مه درسه ده فترئ وه نام ده فته ر شیعر ئەرا خوه م دوروس کردم که فره دووسئ داشتیم، جار وه ختیش له ناو ئشایلی ک له مه درسه دانسه وه مان چه ن به یته شیعریش له ناخر ئنشاگه دنووسانم ک هه میسه ده بی وه بایس خهنگ موعه لم و مناله یل مه درسه؛ فره تامازروو ئەیه مه ک ئەو ده فته ره په یدا بکردام و چشته یلی که ئەوسا نووسان بیه بخونه م باوجی ئیجووره ک دیاره ئەو ده فته ر شیعره گه رد ده ووران شیرین منالیا ئەرا هه میسه گو مه و بییه. شایه ده ئەو ده ورا نه فکر نه دکردم پروژئ له رووژان، ئەدەبیات و شیعر بینه به ش فره گرنگی له ژیانم.

گۆل سوو- دنیا وه قهول برینگ، ده ووران ده ورا نه، ده ووران منالی چشتی تره ئەرا خوهی، هه؟

مه یسه م خورانی : به خته وه رانه ئیسه مناله یل ده ورائنگیمن ک گه رد لاوه لاوه و به یته یل شیرین کوردی یا گه وراوه بیه م، هه یه شه بییه سه چین خه یری ک هه له منالیان وه شیعر کوردی زوان

گۆل سوو - هه م خوهت و هه م کورپه ی دلت، ک هیمان وه خت نه وه وه خت دکیشیگهت و دنیای پر هه ست شیعر و ئەدەبیات، خوهت ده س بکه تایا.

مه یسه م خورانی : م ده سال ۱۳۶۶ هه تاوی (۱۹۸۸) له شار ئە یوان، پارێزگای ئیلام وه دنیا هاتمه، فه ناوه ری تتلاعات خوه نسته م و له سال ۱۳۸۷ هه تاویه و کار ئەده بی که م نو گله کتاو بلاو کردمه دو کتاو تازه میسه ها ژیر چاپ که وهی زوه یله بلاو دبن. قه یری تریش کتاو شعر و مه ته ل ئەلگه ردا نه سه و وه کوردی ک ناماده چاپن هیمیدارم ده رفه تی پیش بیای وهی نزیکیه یله ک بتوانم چاپ و بلاویان بکه م.

گۆل سوو- له کتیوه و شیته و شه یدای ئەدەبیات بیت؟

مه یسه م خورانی : من هه له منالیه و په یوه نی فره ییگ گه رد ئەدەبیاتا داشته م، شیعر هه میسه ئەرا من یه ک کوروره بی، ها ویرم له ده وری

گول سوو - هه له سهرا، شیعر زارووانه دویتیت؟

مه‌یسهم خورانی : له سهره‌تای کار ئەده‌یبیم تا چهن سال، م هه شیعر گه‌وراسالانه و ئەوه‌یش له قالب شیعر کلاسیک و نازاد دنووسانم، چهن کتاویش له فارسییه و هه کوردی ئەلگه‌ردانم، تا سال ۱۳۹۱ هه‌تاوی وه‌ره و ئیلاک دهس کردمه نووسانن ئەرا مناله‌یل و می‌مناله‌یل و له سال ۱۳۹۳ هه‌تاوی به‌کمین کتاوه‌یل شیعر کوردی منالانه وه نام (کوورپه) و (ئه‌ور و خوه‌ر) له ئیلام بلاو کردم، جی خوه‌شالیه که ئیسه ئەده‌یبیات منالانه‌ی کوردی له ئیلام بییه‌سه جمیشت و جه‌ریان قه‌ردار که وه دنیایه‌وه له بانان فره‌تر له‌ئ ئەژنه‌ویمن.

گول سوو- چ تابه‌تمه‌ندییه‌ئیلی ده شیعره‌یله ت دیارییه؟

مه‌یسهم خورانی : من هه‌میشه هامه شوون چشته‌یله تازه، له ئەده‌بیاتیش هه‌ر یه‌مه، وه‌ختی شیعرێ دنووسم خوه‌ش دیرم جیاواز له کاره‌یله بوو که تا ئیره‌نگه نووسیان، ئەرا منال نووسانن ئەویش نووسانن ک ئەرزیشتی ئەده‌بی و موخته‌وایی داششتووبی وه بتوانی به‌رده‌نگ منال جه‌زب خوه‌ئ بکه‌یگ کار ناسانن نییه، نزیکه و بیین وه فه‌زای فکری منال و ته‌جروبه‌ی ژبان وه گه‌رد منال ئەرا ره‌سین وه ناستی که تو بخوازی ته‌ولید موخته‌وا ئەرا منال بکه‌ید و منال خوه‌شی له یه‌ بیاینگ ک ئەو شیعر یا مه‌ته‌له گوه‌ش به‌یگ و بخوه‌نیگه‌ی هه‌وه‌جه وه هه‌لسه‌نگانه‌یل فره‌ییگ دیرئ.

وه‌ز وه‌زیات مناله‌یل کورد، وه‌زیاتیگه هه‌هن خوه‌یان و تابه‌ت وه خوه‌یان، منال کورد، ده ئیلام، ناموژکاری له سه‌ر خوه‌نین و نووسان وه زوان دالگی خوه‌ئ ئەرای نه‌داشتگه و ته‌نانه‌ت باوگ و دالگه‌یله‌یانیش وه‌ل خوه‌نین و نووسان وه زوان دالگی هاتی بیگانه ببن، چوون له یه‌کم روژ مه‌درسه‌یا وه‌داخه‌وه، له سه‌را هه‌ وه زوان فارسی خوه‌نن و نووسنن، هه‌ وه ئی خاتره کار نویسه‌ر کورد چهن چهنه‌ئه وه سه‌خته چوون وه‌ل به‌رده‌نگیگا سه‌ر و کار دیرئ ک نه‌دزانی وه ئەو زوانه ک تو دیری شیعر و مه‌ته‌ل وه‌ئ ئەرای

دنووسرئ، بخوه‌نیگ و بنووسنئ، له‌یره‌سه که بایه‌ده وه خه‌یر و به‌یر بردن له تکنیکه‌یله تر بتوانی جویران ئی ناوه‌ژه که منال له زوان دالگی خوه‌ئ گرته‌گه بکه‌یگ؛ من هه‌میشه تی کووشامه فه‌زای تازیه‌یگ ئەرا منال بسازم هه‌یجوره وه ئستفاده له موسیقی و ریتمه‌یله ک منال، خوه‌شی له‌یان دیاینگ به‌ین شیعر و منال به‌س و په‌یوه‌ن بنم، زوان شیعیری م زوان موسیقیه، ریتمه‌یله‌یگیش ئەلوژنم ک هه‌ر که‌سئ شیعر م پره‌سیگه ده‌سئ وه ناسانی بتوانی ئەو ریتمه په‌یدا بکه‌یگ و وه زوان موسیقیایی شیعه‌رگه بخوه‌نی، م له ناو شیعه‌ریله‌م، هه‌ر وشه‌ییگ دبه‌مه کار، شیعرئ ک ئەرا منال هه‌فت سالانئ دنووسم له لا وشه‌وه فره‌جیاوازه وه‌ل شیعرئ ک ئەرا منال نۆ سالانئ دنووسنمه‌ئ، هه‌ یه‌ دیگه بایس ئەیه ک مناله‌یله‌یش زووتر په‌یام شیعه‌رگه بگری و هه‌ز له ئەده‌بیات وه زوان دالگی

خوه‌یان به‌هن. ئەر ک وه ئی ناسته پره‌سی، بزانی چوون وه گه‌رد منالا ده نام شیعر قسیه بکه‌یت، منال هه‌میشه گوه‌ش ئەرا ئەژنه‌وین شعره‌یله ت دیرئ. وه سه‌ر یانه‌وه باید بویشم وه خاتر یه‌ که هه‌یچ پشته‌وان یا ئسپانسرئ نییه ئەرا چاپ و بلاو کردن کتاو و ئیده‌یل تازه ده‌سمییه‌ت ئیمه‌ بده‌یگ به‌ش فره‌ییگ له ئیده‌یل و کتاوه‌یل و هل‌به‌ره‌یله‌ئ منیش ئەرا به‌ش ئەده‌بیات منال هه‌یجوره مه‌نه‌ه؛ شایه‌د روژئ بتوانیمن جیا له شیعر و کتاو هل‌به‌ره‌یل تریش بلاو بکه‌یمن ک هه‌وه‌جه‌ی دنیای ئمروژ مناله‌یلن.

گول سوو - شیعر گوپانه‌یل فره‌ییگ دیرئ، تو ئی لپانه‌یله چوون دیته؟

مه‌یسهم خورانی : زوان و ئەده‌بیات کوردی هه‌یچ وه‌ختی له هه‌یچ به‌شیگ له کوردستان وه‌زیات نورمالئ ئەرا روشد و ره‌ور و پیشکه‌فتن نه‌داشتگه، هه‌میشان هه‌ وه‌ی جوورینگ گیرووده‌ی که‌مه‌ده‌س کردنه‌یل و نامیهره‌بانیه‌یل

ده‌سه‌ه‌لات‌داره‌یل بییه. جوغرافیای زوان کوردی هه‌میشه ده نام قول شه‌ر و ئاواره بیین و دۆماکه‌فتنه‌یل فره‌ییگ بییه؛ چوزانم چه‌ بویشم؟ هاتی ئەر زوان و ئەده‌بیات کوردی ری و ره‌وه‌ن سرووشتیگ ئەرا خوه‌ئ بگرتا وه‌ر، به‌شی داشت ده نام به‌شه‌یل ئەده‌بیات جه‌هان، هه‌رچهن وه بان ئی هه‌مگه‌ئ کول و که‌لمه‌ی شه‌ره، وه سه‌ر ئی هه‌مگه‌ئ کاره‌ساته‌و، هه‌مجا دبنیمن ک چراخ ئەده‌بیات کوردی رووشنه و هه‌یان ددره‌وشیگه‌وه، شاعره‌یل و نویسه‌ره‌یله دیرئ که کتاوه‌یله‌یان وه زوانه‌یله‌یله تریش ئەلگه‌رداننه‌سه‌یان و جوور ئەوانه‌ئ تر دخوه‌نرئ و خه‌لاته‌یل جه‌هانیه‌یگیش دگرن. ده ئیرانیس وه بوونه‌ی ئەلگه‌ردانج کتاوه‌یل کوردی وه زوان فارسی، ئیرانییه‌یل تریش دیرن ئەده‌بیات کوردی و نامرووک و تووک و نامتوکه‌گه‌ئ دناسئ.

ئەده‌بیات کوردی ده ئیران، ئیره‌نگه‌ها ده ناست فره‌خاسئ، ئەگه‌ر ته‌ماشای

رەسانەیل دەولەتی بێن و باوجی ئەدەبیات کوردی بەش فرەییگە دە نام ئی رەسانەیلە نەداشتگە یا دتوانیمن بوشیمین ک بێبەش ماگە؛ ئمجا دۆمای ئەوه وەگەرد هاتن ئینترنت و لاپەرەیل مەجازی، یە بایس بی ک هلبەر شاعریل و نویسەرەیل و هونەرەندەیل بێراوفە و وە ئاسانی پرەسن وە دەس بەردەنگەیل و خوینەرەیل و دووسخووزەیل خوەیان.

ئەگەر رەسانەیل مەجازی نەبوواتان، یەمەیش ئەدەبیات کوردی دەرەتە نەداشت ئەرا خوئی و وەبجورە ک یەمە هەسە دە نام ولات و دەرەوی ولاتیش وە ئی شەس دەوه هلبەرەیل خوئی بلأو بکەینگ چوون رەسانەیلە وە تاییبەتی هن ئیمە نەبێن و ئیمە لەی باوہتە کەمدەس و کەمزوان کریایمین و ئەدەبیات کوردیش وە بێرەسانە، وەرژە فەزای مەجازی ئی بەس و پەیوہنەیلە جی ئەلجی نەدکەفت لەی واک ئەگەر بووچگترین چالاکیەیل هونەری و ئەدەبی کوردی دە هەرشوونئ لە دنیا ئەنجام بگری

دووریە نەخەئ دە نامنی ئیمە ک هامزوان و نامزگ یە کترەکیمن، چوون فەرہەنگ سنوور و قەیت و قورپئ نەدناسئ.

گول سوو - ئەنی؟ رەسانە و رووژنامە و گوڤار و چووژنامە شەواچەیل مەجازی، چەنی دتوانن، یەخ ئی رچ و رەقیبە بشکنن؟

مەیسەم خوړانی - ئی پرسیارە هەم فرە گرینگە و هەمیش کولیە، وەختئ دوشیم ئەدەبیات کوردی یانی ئەدەبیات کوردی وە گشتئ دە گشت کوردستانات ک خاس دزانیمن مەپوورە ک دە نام وەت و وێژینگ چەنە یە، سەر سالفە دە ئی باوہتە بپچەکنیمن و شی باسەگە بکەیمنەو، لە هەر کام لە ئی چەن کوردستانە، وەزیات جیاوازی بییە ئەرا زوان ئەدەبیات کوردی، ئەرا نمونە لە باکور

کتاوخانە ی کوردی خوہمان بکەیمن، کتاوہیلی کە چاپ بێنە نیشان لە وە ری کەفتن جەریانی فرە ئەکتیف و لە بانانی رووشن دیری، جووری ک دتوانیمن بوشیمین لە ئاخرەیل دەهە ی هەشتا تا ئیرەنگە کە هایمنە ئاخرەیل دەهە ی نەوہد، دەورانی زپیرین و فرە تەلایی ئەرا ئەدەبیات کوردی خوارین بییە، لە ئی دەهە فرە دەسکەفتەیل و جەریانەیل کوردی لە حەوزە ی زوان کوردی و ئەدەبیات کوردی جوور ئەدەبیات منالان، مەتەل و رومان، پەژووش و پخنە ی ئەبەبی، ئەدەبیات فولکلور، رووژنامەوانی کوردی، چاپەمەنیەیل کتاو کوردی لەولایشەو

ئەنجومەنەیل و خەلاتەیل و جەشنوارەیل کە لە ئی چەن سالفە نریاگە گشتئ بێنەسە بایس یە کە ئەدەبیات کوردی خوارین قسەیل فەییگ ئەرا و تن داشتوویی و دەسئ پری بیئ.

گول سوو - چەنی کوردەیل فەیلی عراق دناسی؟

مەیسەم خوړانی - وە بوونە ی یە ک پەیوہندی و هامشووی لە بێن چالاکەیل ئەدەبی کورد ک ئیسە نیشتەجای عەراقن و وە نام کورد فەیلی دناسرن، گەرد چالاکەیل بەش ئەدەبیات کوردی خوارین نییە یا لاوہ کەمئ وەجوورە ک دلخووزە ئی بەس و پەیوہنە نییە و هیچ ئەسەرێگیش لە ئی عەزیزەیلە وە دەس م نەرەسیە هەبجوورە ک منئ کتاو ئیمەیش، وەداخەوہ نەدەرەسئ وە دەس ئەوانیش، ئەگەر شاعیرەیلیگیش لەورە چالاکن ئەرا م رەنگئ نەناسیاگن، هیوادارم ک سنوور، لە یە فرەتر ئی

قسە کردن وە کوردی هەم، مەیو و منا کریاگە، چ برەسیگ وە یە ک ئەدەبیات کوردی رەسانەییگ ئەرا خوئی داشتوویی، راسیەتی یەسە ئیمە ئەقەرە ک دە سەر خاسیەیل رەسانە دتوانیمن قسە بکەیمن ئەقەریشە دتوانیمن لە خەسارەیلی بوشیمین، ئی چشتە فرە گرینگە کە ئی رەسانە چ رەسانەییگە و ها دەس کی؟ رەسانە ی هاوکات دتوانئ هەم باس پیشکەفتن یە ی جەریان بکەئ هەم ویران کردئ؛ ئەگەر بخوازم خوڵاسە جوو ئی پرسیارە بدەم و خاس هیردەو بېم و بنوورم وەئ، لە سالفەیل و بیەردە رەسانەیل هونەر و ئەدەبیات فرە کەم بێن ئەرا نمونە کتاو، گوڤار و رووژنامەیل و تلیفزیان

وہ کہمتر لە بیست و چوار ساعەت خەوہرەگە ی بلأو بیینگ و وە رەویشتەیل جوورواجووری ئەو هلبەرە برەسیگە دەس بەردەنگ، دە راسی یە نیعمەت و دەرەت گەوراییگە

ئه ده ب ئ مړ وو .. ئ اینده ی نه وه گان

نیه دامه زریه ید، هه لبه ت گشت پرژوه یل خراو، هه میس وه قسه یگ دامه زریه ید. نه گهر لیواسه، بنه رت هه رچه کارو رهفتاره ها له بان قسه یگ، ئیجا، کام جوور له قسه؟، چهنی کیشه و گرفت وجهنگ و مرافه وه ته نیا قسه یگ دهسکرده پی، و وه ته نیا قسه یگ کۆتایی هاورد؟.

له یلاو رهسیمنه نه نجامیگ ک قسه بنه مای نه نجامه، ویهو بایه سه باس بکه ئیمن له ته وه ر گزنگی ئه ده ب، و بایه سه نه ده بیگ گونجیاگ ئه را بانان نه وه هاتگه گان بنه یمن، ک یه که مین مهرجه گانی زوانه، و بایه سه دلسوزی پیشه یی زیاتر ئه را زوان کوردی نیشان بیه یمن، جوور زوانیگ بووده رینا ئه را نه وه گان هاتگ، هیان زوان کوردی ها ناو به شبه شه کی، ک ئه را ده یان ساله

ته نانه ت ئه را کاورگیگش، ک نه گهر ئی کاوړه زوان بیاشتاد، که سیگ له ی مناله یله ویره ی نه وی زیان وه پی پرهسنید.

ئه گهر وه ساده پی باس له ئه ده ب بکه یمن، ئووشیمن؛ ئه ده ب هونه ر قسه کردنه، شایه ت ئی ناسنامه فره ئاسان بوود، وفره یش وه ساده پی بزانیه ید، وه لی ئه گهر یه ک پله یتر بچیمنه بان له باسکردنی، شایه ت بزانیمن ک ئه ده ب بنه مای سه ره کیه ئه را ژیانیگ کۆمه لایه تی سه ره کفتگ، ک هه لبه ت سه ره کفتن کۆمه ل وه خاصی تیه یدو ئه را سه ره کفتن تاک.

ئه گهر ئه ده ب هونه ر قسه س، ئایا کام کارو رهفتار له ژیانمان وه قسه یگ دهسنیکه یده پی؟، هه رلیوا پرسیاره گه برانیمن، کام پرژوه ی خاصیگ وه قسه یگ

که نعان حاتم/ له منالی، وه ختاله ناوایه یل خوه مان وه دهس به عس له خانه قین ده رکرایمن، هاتیمنه به غداد، باپیرم چونکه خاوه ن ریبه ن گه وریگ بوی، وناچار بوی گشتی وه مفتی بفروشید، له ماوه ی موله ت بارکردنه گه، له به غدادیش خوه شی هات ته نیا کاورگیگ بیاشتاد، چی کاورگیگ له بازار هاورد، به ساگه ی قه ی ته نیا داره خورماگه ی ناو مالن، روژیگ مناله یل بازی سه ختیگ وه ل کاوړه گ کردن، تا باپیرم هاوار کرد؛ (چه تواین له ی به سه زوانه؟). من ک منالیگ بییم، نیشتم ئی قسه ی باپیرمه شیوه کردم، ئایا ئه گهر ئی کاوړه به سه زوان نه ویاتاد، به لکم زواندار بویاتاد چ جیوازیگ داشت؟ ئه وه مه وقه زانستم، زوان هیز گه وریگه،

شیوهی نووسانن زوان رهسنیده جهان،
 نه گهر زوانه گهد رهسیه جهان، سکالا
 وداواکاری نه ته وه گهش رهسیده
 جهان، وههر رووداویگ له ناوچه یگ
 کوردنشین بووده روژه فیگ جهانی.
 دویم پله له پله گان نه دهه ب، خودی
 گواستنه وهی پیکهاته گان نه را ههستیگ
 مرؤفایه تیه، ک ههست خودی ری دل و
 مه غز ئسانه، ک وهیه ک قسه پرپیگ له
 ئایه م بوونه خاوه ن یه ک ههست، نه را
 نمونه، نه گهر بووشیمن (کوردستان)،
 خود ههسته گه دروس بوود له لای گشت
 خو نه واره یل ئی قسه.

له و باسه.
 بیجگه نه وه ک خوازیمن پسیپوره یل
 زوانه وانی گشت به شه گان کوردستان،
 کۆنگره بوه سن وپلان دانهن، وهی
 هو یچ دهسوره دانیگ له لایه نیگ تر،
 تا یه که مین گام وه ره و بنه مای نه وه گان
 هاتگ دانهن، ک خودی زوانه، و
 خاسه وکردن له فره یگ قسه یل ک ئیسه
 وه کاری تیه ریمن، تا بووده یه کیگ له
 بنه مایل نه دهه ب دو یارووژ.
 قسه کردن، بایه سه له ههست و خه یال
 نه ویگ قسه گه ژنه فید وینه دروس
 بکه ید، تا له دو یای نه وه شیعر و نه وه
 هونه ره گان نه ده بی، وینه ی جمشت له
 یاد بژنه فه یل دروس بکه ید، تا بووده
 نه ده بیگ جموجولکهر، وسه ردی
 ره سینه وه له لی نه میئیی.

چوود کورد که فته سه ئارامییگ،
 وده رفهت گونجیاگیگ نه را داناین زوان
 ئستاندهر کوردی، هیان هه لایه نیگ
 وههر ناوچه یگ خوازید زاراهه گه ی
 خودی بچه سپنید، جوور زوانیگ
 فره می، نه ره سیمنه یه کلا کردنه وهی نه وه
 ک له هه زاراهه یگ نه را نمونه ۱۵٪
 قسه گان بچووده ناو زوانیگ ئستاندهر،
 تا نه را گشت زاراهه گان ئاسان و
 گونجیاگ بوود، وههستیگ زیاتر وه
 یه کیئتی ناوچه یل کورد دروس بکه ید.
 له راسی ئیمه کار فره یگ هاله نوامان،
 تا پره سیمنه زوانیگ ئستاندهر، هه رچه ن
 ئیمه خاوه ن نه ته وه یگ ره سه نیمن له بان
 ئی زهویه، و نه گهر بایمنه و نه را باس
 گرنگی نه دهه ب نه را کۆمه لگا، وئایه نده ی
 نه وه گان، هیان زوان یه که مین پله س

وهخته کووتایی بدری وه ئی کووتاییه ده نامهین فرههنگیهیل کورد خوهمان

لای م رهنگی دیرن و ههر کهس وه بهش خوهی، گهورا یا بووچکه له، گامی وهر ئه و نواتر بردگه سه مان و م چه پله ی یه ک ریز و پر له ریزی ئه پرا یه ک وه یه کبیان دکوتم.

ها ویرم ک ئه و سا ده گیه لان، هه شایه ری وتن باو بی، یانی فره له و لاتوه نده یله مان، زوانییان که فت بی ئه له شیعر وه وه زن هجایی و توپه یا مه سنه وی کوردیاتی ک فره تر وه قه ولئ (فی البدهه) دئه لوه سریان و یا ده جواو کهس یا کهسی، یا ده باره ی رووداوی، کهسی شیعی دئه لوه سی و یا وه ریشخه نی کردن و هه جو وتی، دبردنه ی ئه و سه ر.

ئه و سا، شیعر مه کتووب، بی ژه هه یله ی چه ن شاعر گهورا ک ده کتاوه یلی جووور نادری نامه، شانامه ی کوردی، شیرین و فره هاد، و ... دهره ات بی نه ده ر، دی ئه و دوو گاتییان گشت شایه ری وتن بین و بهس.

-جگئ فره تر یه شیه و بکه، ماموستا

ئوستاد به نه فشی: ئیمه دو جووور شیعر له بنه رته و دیریمن.

یه که گه ی ک شایه ری یه، ک هه نه زمه و تاکمه گله ی شیعی بیه تی دیری، باوجی گشتی هن کاره یل روژینه نه و

ک ری واز کردگه ده ئی هه مگه ساله ده وهر ئه و وهر گشت کیه نی ئاوه یلی ک په سا گوپ گوپ دتوو قن و هیمانیش وسان نه دیری.

ئه و یه که گه ی، دوکتور عه لی ئولفه تیبه ک سه رچه م زولال نوخوازیبه ده و دیاره و شیعر و کتاوه یل فره ئاسوو چه کنی بلا و کردگه ک ههر کامه یان خوه ی بی نه سه ده روه چی وهر ئه و ئاسوو و دیمه نی تازه تر، ئه وی ک هه شاعر نیبه، دو تایبه تمه ندی تی تریش دیری ک ریشگ ده ویر و هرز په راتیلیاتیبه گه ی ئه و دیری، رخنه گرتن و ده سی و نه قد ته ده بی داشتن، چالا که ندی و جه مه و کردن جه رخنه یل ته ده بی ئه پرا ناسان تو انمه ندی به یله ی شیعر کوردی وه فارسه یله و ئه و دوو هی ئیرانی به یل، چشته یلی ک که متر که سی دیری گه یان. یه ئیوه و یه یش ده مه ته قه گه مان.

-ماموستا به نه فشی ریزدار، له بانانه و دهس نه که یمن وه باسه گه، ئه گه لا ئه لکه یمن وهر ئه و پشت، جازان شیعر کوردی خوه مان، چوون دینی ت؟

ئوستاد به نه فشی: وهر ژه گشت چشتی وه گه ره که بویشم ک گشت شاعره یل کورد زوان، برا و خوه شکه یل خاس منن و گشتییان ریز فره ییگ ده

گول سوو/ ئوستاد په روین به نه فشی، وه قه ول خوه ی، کور شیخانه، له هوز مرشه ی وه ن، ئیل خزل و له لا دالگیبه و له ئیل که له ور ته یوانه، و ده سال 1325 هه تاوی (1945 زایه نی)، ده شار گیله لان رووژئاوا ده لا خوار کرماشان هاتگه سه دی، و موه ندسی کشت و کال خوه نیبه و سالیان سال، وه قه ول خوه ی وتی وه شانازیبه وه ده زیده گه ی خوه ی، گیله لان، موعه لمی و ئاموژکاریش کردگه، شارئ ک هه له جازان چواررپیانی ئه پرا یه کا گرتن ئیلوه نده یل خیلان کورد فه یلی بیبه و که له ور، خزل، زه پرووش، کلاوپه ن، ریزه وه ن، قه لخانی، سنجاوی، و ... بیبه. جی ئه لوه سیان هوزره و کزه ی گه رمه سیری و جی فدراتیشتی ک داوودخان که له ور، بنه رای نا و ور ژه ئه ویش زولفه قار خان که له ور له ی ولات هیز گرت و به غداییش داگیر کرد. ئیسه ئی شاره بیبه سه مالگه ی شیعر کوردی و جه رخنه ی گیله لان ده نام ته ده بیات کوردی خوارین، چشت دیاری و تاییتیگه ئه پرا خوه ی ک دو تکه ل فره به رزتر له گشت دیری:

ئوستاد په روین به نه فشی ک بن شه ر و گه ر و قسه و باس، منیگه ئاوباریکه گه

- له كه ئیسه و هاتیه دنیای شیعر و شاعری؟

ئوستاد به نه فشی: م ده ده و ران سیکل یه کم، کتاوه ییل شیعر کلاسیک کوردیی جوور شانامه ی کوردی ناسیمه و ئوو جگه جگه خوه شم هات ک بیامه نام شیعر و شاعری و شیعر شیعی و تم، ئه را خوه م تا سال ۱۳۴۵ هه تاوی (۱۹۶۶) ک وه جهخت، دهس کردمه شیعر کوردی وتن و کار و بار شاعری ئه لێژاردم، تا ئه و دۆمای ئنقلاب، یانی سال ۱۳۵۹ هه تاوی ک ئه نجومه ن شیعر کوردی گیسه لان دامه زرانیمن ده نام ئداره ی ئامووزش و پهروه رش گیسه لان، ئه وسا هه م خوه م بییم و دوائی تر له ره فیه یله م ک بینه هام بییم و وه داخه وه دۆمای قهیری ئه وانیش پا کیشان، باوجی م کوت له خوه م کردم ک وه نه یانیش بییه توائ بار ئی کاره وه شانم بکیشم و بال دامه بان و بان گرتمه وهر تا ئه وانه ی ک دووسخواز شیعر کوردیین و بلیمه تیسی له ئی وا دیرن بکه مه دی تا چراخ ئه نجومه نه گه بگریسی و فره تر بدروه شی و ئی و جاخه نه کوشری.

- پیشوازی چوون بی؟

ئوستاد به نه فشی: خاس خاس، کهسه یلی ده نام دبیرستانه یله کردمه دی ک بینه مایه ی دلگه رمی و بلووزه داین وه ئی ئاگره ک ئه و کردیمنه و، خوه مییش وه ههر ده سپیچگانی و ههر مونسابه تی شیعی دۆخه نستم ده نام ههر گهل و ده نام ههر جهرخه یینگ ک یه خوه ئی هه م هه واخوازه ییل شیعر کوردی، فره تر دکیشا وهر ئه و ئیمه، ئمجا دیم کووومه ی شیعر دیرم ک بهش کتاوی دکهن، کووتایی نه کردم و کردمه یانه کتاوی. که متر کهسی ئه وسا وه بیر و بیپرگ دچگ ک ئی کوور سووزه رووژی چوونه بلووزه بکه ئی ک له ئی وا بییگه جمیشتی ک گیسه لان و ئی شاره ئه را خوه ئی بییگه مه لوه ن و کتاوخانه یینگ گه ورا ئه را شیعر کوردی.

- نام کتاوه گه چه بی؟

ئوستاد به نه فشی: ترووسکه، نامی نامه ترووسکه تا بییگه ترووسکه ی ئاگری ده و جاخ سارد و سپ کریاک شیعر کوردی، م کتاوه گه م وه نام (ترووسکه)

شیعر کوردی خوارین، ئیسه ئه را خوه ئی تیاره شیعر و شه و شیعر دیری، رووژنامه وانی ئه ده بی دیری، شاعره یله ی ههر کهس وه راس ئه را خوه یان، شه واچه ییل مه جازی فره یینگ دیرن و ده ئی چهن ده هه و ئی دۆمادۆماییش بییه سه خاون کتاوخانه یینگ خاس و فره ئه و نوا که فتگ ئه را خوه ئی، ئه وسا که ی.

ئوستاد به نه فشی: م هاتم شیعر جدی ترئ و تم و بلاویان کردم و ئیسه وه شانازییه وه دبیم ک کتاوه یلی فره یینگ ده نام ئیله گه ی خوه م، که لهوور، له لایهن نام و نوونامه یله نووسریاگه و منیش شانازی دکه م ک توانستمه وه بهش خوه م و وه توانای خوه م، ده ئی کاره به شیگ داشتوویم، ههر یه ییش به سمه.

- ئوو ئیسه چوون دبینه ئه؟

ئوستاد به نه فشی: شیعر کوردی خوارین، ئیسه ئه را خوه ئی تیاره شیعر و شه و شیعر دیری، رووژنامه وانی ئه ده بی دیری، شاعره یله ی ههر کهس وه راس ئه را خوه یان، شه واچه ییل مه جازی فره یینگ دیرن و ده ئی چهن ده هه و ئی دۆمادۆماییش بییه سه خاون کتاوخانه یینگ خاس و فره ئه و نوا که فتگ ئه را خوه ئی، ئه وسا که ی، له ی وا بی؟

- جگئ له باره ی شیعره یله گه ی خوه ت ئه پامان بویش؟

ئوستاد به نه فشی: م ده دوه ییتی، ده غه زه ل و ده مه سنه وی یا توپه، و برئ قابسی تر شیعر و تمه. شیعره یلی عاشقانه، عارفانه، سرۆشتی و ئامووزیاری و په ن و عبرت گرتن و ...، باوجی م خوه م ده نام قه فه سی وه نام قالب و شیواز، ده دیل نه کردمه تا هه ست و خیالم په ره وازه بیی و ئمجا په رواز بکه ئی تا وه ناسوو یلی نادیار، ئه را خوه ئی، شیعر له ئی وا خوه شه نه ک گیرووده ی ته نگیه ره ی قابه ییل شیعی بمینی.

یه کجوور رووژنامه و خه وه ره سانی و قه شمه ری کردن له کار یا له که سی تر و ... چوون شایه ری، وه وه زن و کیشه ی هجائییه، گشت که سی دتوانی وه یجووره شیعر بویشی، ئه وسا یه باوتر بی. ئه و یه که گه ئی (شیعر) ه ک سه قام فره ترئ دیری و شیعییه ت دیری و ئیسه باو تره و بییه.

- یانی ههر شیعی ک هجائی بی، شایه رییه

ئوستاد به نه فشی: نه، م که ی یه و تم؟ ده کورده واری، چ جارن و چ ئیسه ییش، شیعره یلی و تریاگه ک هجائیین و که سی سوو دهر زنی نه دتوانی رخه یینگ له ئی وا له ییان بگری ک ئه یانه شیعییه تییان که مه، کیشه وه گیر نییه چوون وه زن یه کئی له باتووک و تووکل ییل شیعره، ئه را قزاوه ت کردن، نامتووک شیعر وه گه ره که ک خوه ئی ترازیینگه ئه را هامترازیی ده نامه یین شیعر بیین و شیعر نه بیین.

ئه لگه ردیمنه سه ر باسه گه ی خوه مان، له جارن دوتی ئه پامان.

ئوستاد به نه فشی: ئه وسا دش کردن وه نام شیعر و ده رانه ی تر گوشانن، بازگ و کلگ نیشان ئایم دکرد، باوجی م دهر به ن ئی قسه یله نه بییم و خوه م وه خوه م و تم ک م دخوازم ره چه شکنی بکه م و ریچه و ری نووی وازه بکه م و شیعر کوردی له شایه ری و رووژینه وتن بدهرارمه دهر، به شکم بتوانم ئه رووژینی بکه م چوون ددیم ک دیری دمیری ده وهر چاوم و بایه سه کاری بکردام، وژدانم ئه لئه دگرت و دتووریا ئه ر کاری نه کرداگام.

- ئمجا چه؟

چهنی وه زوان شیعر، نامه کل کردنه ئهرا یه کتره کی، یا بنوورن وه شاکه و خانمه سوور خوهمان، له هشاره داین ئهوان وه شهه قهندههار و شهه سپای نادرشا گرتگه ک هن تاریخ وتنه تا چهوچه وتن ک کار رادیوونه و تلیفزیان، ئوو فره کهسه یلی تر، جوور خولامره زاخان ئه رکوازی ک له تان زولم و زوور والیه یله و تگه ده ولات کورد فه یلی یا ده شین کوره گه ی خوهی، شیعر (پاوه یال) وه سووز و کزه ی فره ییگ ئه لوه سییه تاره سیمن وه (وهلی موحه مه د ئومیدی) شاعر خزل ئیلام ک شهه ئیران و عراق وه زوان حه ماسه و تگه و له نه خش عه شایر کورد و راوسیان ئهوان ده وهر ئه وهر ئه رتتش سه ددام، وه زوان شیعر و هه لبه ست ئه لوه سییه، باسی ک وهر ژه شیعره یله ئی ئه وی ده هیچ تاریخ فه رمی و ده وه لته ی نه وتربایی. که متر هونه ری له ئی و جامیع نووری داشتگه و دیری، هه رچه ن ده نام میلله ته یل تر حه تتا عهراو و فارس و تورک ک هاسامانن و ئه و دووه ی ئیرانییه یله ییش ک هه م له خوهمانن و هه م هام نگره مانن، هه م له ئی واییه و شیعر ئی جووره جیگایه یگ نه دیری، ئیمه وهر د لاو لاه ک شیعر یگه کوردی دیایمنه دی و وه ل هوو ره و کزه ک شیعر عاشقانه وتنه دژیمن و وه گه رد پاوه مووری و چه مه ری دمریمن، ئه یانه گشت شیعر وتنی (فی البدهه) ن، دروو نییه ئه ر بویشیم ک ئیمه، ده دریژی میژوو، وهر د شیعر هاتیمنه سه دی، وه ل شیعر ژایمنه و وه گه رد شیعریش مردیمنه، هتبانیش هه له ی وایمن، ئه لوه ت ئه ر کوروناه به یلیگه مان. خووه بویشم ک دوفیشتر خه لک گیسه لان خوهمان، هه وه ی جوورنه. ئیمه هووزی دیریمن وه نام (هووز شیگره) یا (شیرزادی)، ئه یانه گه پ و بووچگ، روولهبجم، گشتی شاعرن و له لای چشته گیسه لان، ده نام کوردستانات دیارییه و فره ییش خوهشالم ک منیش ده بنه را ناین ئه نجومه ن شیعر کوردی ده گیسه لان به شی داشتته تا بتوانم ده مه کتووب کردن ئی هه مگه ئی بلیمه تی و ئه لیمه تییه، به شداری بکه م.

ئی جمیشته ک که فتگه ده گیسه لان، چوون دبینه تی

کهسه یلی تر چه؟

ئوستاد به نه فشی: خو ده ئی ده ورانه، بری تر له ئه ندامه یل ئه و کوره ئه ده بیانه ییش، شیعره یله یان گه ره و کردن و چاپییان کردن ک ئه یانه گشت جوور بهر و میوه ی ئه و داره بین ک وه ده س په تی و وه ده س ته نیا کالیمنه ی، دار قه وینئ وه نام ئه نجومه ن شیعر کوردی گیسه لان، ئیسه ییش فره دلّم وه یه خوه شه ک خوه مییش جوور گشتی نیشتمه له سای ئی داره به رزه ک په ل و پووئ فره وه بییه و فره په ل وه شانگه ده ئاسمان ولات و چناو ریشگ وه رانگه ده بن زه مین ولات ک له تاو و وه شت هیچ وا و کپوه ییش نه دکرنئ.

ده لای خوهمان، شیعر کوردی، سهنگی گرانسه نگره یا هونه ره یلی تر؟

ئوستاد به نه فشی: ده لای ئیمه، شیعر، کومپلکسی بییه له گشت چشت، چشتی جوور روژنامه، جوور تاریخ نووسانن، جوور کار هونه ری، حه تا نامه نووسانن و گلیه و هه وال پرسى. ئهرا یه سه ک دبینه من، شیعر کوردی، هه میشان ده نام ئیلات ئیمه جی خوه ئ وازه کردگه و ها نوای ئه و دووه ی هونه ره یله.

هه ر ئه و شایه ریبه ییش ک وتم، خوه ئ ئهرا خوه ئ موولتی مدیایه یگه ک کار کرده یل فره ییگ داشتگه. یه ییش عام و خاص ئه لئه دگرئ، دو ماموستای گه ورای شیعر کوردی، بنوورن وه په یوه نی مه وه لی کورد وهر د بیسارانی،

ده (دار النشر اسلام قم) چاپ کردم ک یه یه کم کتاو بی وه بنزار خوهمان، ئه وه بیش ده وه ختی ک دیم مه ردمه گه تیه نگ نووسانن و خوه نین وه زوان باوانی یا وه قه ولئ تر زوان دالگی خوه یانن.

ئالنگ ئی پیشوازیه چهنی ده بان ولات، دیارییه و بی

ئوستاد به نه فشی: له سه را ده بان خوه م، ئالنگه گه ئی دیم و یه کم ته ئسیری یه بی ک م ده خوه مه و دیم ک دویم گام خوه م بلن تر ئه لبرگم و هه ده و ساله کتاو (مه سه لته یل کوردی) ک چهنی چهن سال بی کووییان کردیم چاپ کردم و پیشوازی له ئه وه ییش دلگه رمی فره ترئ دا وه م تا فیشتر له ئه وسا، شوون کاره یله گه م بگرم.

دی چهن کتاوئ تر چاپه و کردیته؟

ئوستاد به نه فشی: سییم کتاوه گه م وه نام (شهنه ی شه مال) ده سال ۱۳۸۸ هه تاوی چاپ و بلاوئ کردم ک دوجاره ده سال ۱۳۹۱ دواره چاپئ کردم ک دیم پیشوازی فره ترئ له ییان کریا.

چوارمین کتاوه مییش، (ده نگ دل) نامگیری کردم و وه جووره ک ره فیق خاسم دوکتور جه لیل ناهه نگر نژاد له م خواست، ده سال ۱۳۸۹ ده بلاوگه ی (نه ی کرماشان) بلاوئ کردم ک ئه وه ییش ده سال ۱۳۹۰ هه تاوی، له نوو دواره چاپیه و کریا.

ئوستاد به نه فشی: نامه یلئ ک ئیسه ره ووز کردنه ده سای ئی پیره داره خاس و شکیبانه، مایه ی شانازیین و شانازی تره گه یه سه ک هر کامه بیان بینه سه په لئ جیا جیا.

دوکتور عه لی ئولفه تی ده نووخوازی و رخه گری، دوکتور رزا مه و زوونی ده لا شیعر منالانه و فرههنگ کومه لایه تی، خانم دوکتور مه هوش سوله بیانپور ده لا ژنانه وتن، دوکتور جه لیل ناههنگه رنژاد ده لا کوو کردن و شیعر وتن و روژنامه وانسی و نه وانسه ی تر جوور دوکتور عه لی سه هامی، کاک سه عید عباده تیان ک وه لانام شاعری بانان شیعر دوشی، ده هه مه گیری شیعره یله بیان و ورد برا و خوه شکه یلی تر ک هر کام په لئ له ی باره ئه لگرتنه تانه که فی وه، که متر شارئ له ی واسه ئه وه یش شارئ ک نه مه رکه ز ئوستانه و نه هنئ دیری ئه را خوه ی.

گشتی وه راس، نام جنابت نانه (باوگ) شیعر کوردی که له پوری، فره خوه شی دکه یمن ک هاتیمنه سه ده منیش ت ئیوه، خوه ت بنه تای قسه یله ت، ئه رمان بوه س، ماموستا.

ئوستاد به نه فشی: برئ وه م لوتف داشتنه و ئه رام مه راسم ریزداری نانه وه خاتر چاپ یه کم کتاوه یل وه کوردی که له پوری، وه خاتر نه هادسازی و دامه زرانن یه کم بنگه ی شیعر کوردی ده گیله لان و تامووژکاری ده ئی ریگه، منیش له ی برا و خوه شکه یل نازیمه، سپاس دکه م.

هیوادارم ک ئه وانیش بتوانن ئارزووی م رهنگئ بیه نه ره سه ت، به شکه م (زوان نامجیئ) ئه را بنزاره یل کوردی خوارین ده ئیلام و کرماشان و خانه قین و گهر میان و بیجار و به غدا بکر یگه دی تا ئه ده بیات کوردی، له گشت لاینگه و نه هه له بواری شیعر، بتوانئ بویشکیگ و گه شه وه ی بدرئ.

- ده ئاخر سه ر، باس کورده یل فه یلی عراق بکه یمن، چه ئی وه رد کاره یله بیان ناشنایت؟

ئوستاد به نه فشی: وه داخه وه، ئیمه، هامشووی وه ل یه کتره کی دا نه داشتیمنه و ئه ر بخوازم راسیبه گه ی بویشم ئی کووتاییه له لا هه ردوگ لامان بیسه و

وه یجووره ک برا و خوه شکه یل سورانی و ئه ورامی و کرمانجه مان ده لا هه ر دو دیم سنور هاتن چگن داشتنه و ورد یه کتره کی، ئیمه نه توانستیمنه له ی وا بکه یمن و دۆمای دامه زریان حزب به عس سه ددای دی پامان بریاگه له ناوچه یل کورده واری خوه مان ئی ده س و ئه وه ده س، وه خاتر یه سه ک هه ر دو لامان، درو و نیبه ئه ر بویشم ک هه یه کتره کی نه دناسیمن. وه راسی، یه فره گه نه ئه را هه ر دوگ لامان و خاسه کووتایی بده یمنه ئی کووتایی کردنه یله چوون هه ر چئ ببئ کوردی فه یلی، لقیگه له شیوه زار گه وراترئ وه نام کوردی خوارین و نزیکترین لقی وه کوردی فه یلی، هه ئی کوردی که له پوری و کرماشانی خوه مان سه هه ر چه ن ک ئه وان ده تاکمه جیئ ده ژیر ئالنگ عه روائ، زوانییان گوژیاگه و ئیمه یش ده ژیر ئالنگ زوان فارسییه وه، زوانمان لپیاگه سه وه، وه بان یه وه م وه یجووره دبینم ک زوان ئه وان که م تا کوتئ له زوان ئیمه ساق تر ماگه و کوردی په تی تره، خوه زه و دواره هات و چوو بکه یمن و ئه رژیبه یله مان ئه ل بان یه کتری بنرئ تا ببیگه سینرژیی خاس و لفاوئ ئی خه شک و خاشاک نامه ینانه لا بوه یگه ئ، هیوادارم، له ئیوه یش ک ئی ده رپاده نانه و ئی ده رفه ته دوروس کردنه ک وه شیوازیگ مه جازی خوه مان وه یه کتره کی بناسیمن و له ریگه ی شه و اچه و مالپه ر شه فه ق نیوز ک مالگه ی هئمی و هیوای گشته انه، به س و په یوه نی بگریمن و ورد یه کتره کی، سپاس فره بیگ دیرم، له تان.

مه چوو

ئه ی سه ول سه وز لیو کیه نی
ریک و په نگین چۆ گو له نی
مه هشر ده می وه ختئ خه نی
ده سم وه داواند مه چوو
ئه ی په ر قوو، ئه ی بال په ت
کهوک نسا ر، ئاهوو هه له ت
قاروون هۆسن و خال و خه ت
ده سم وه داواند مه چوو
ئه ی ئاونگ قه ی وه لنگه وه ن
سه سه وز ناز ناو چه مه ن
له دوورید تاقه ت نه مه ن
ده سم وه داواند مه چوو
چۆزه ی چه ویر بوو خوه شم

پرچ به ره زای سه ره که شم
ئه ی نه ونه مام مه هوه شم
ده سم وه داواند مه چوو
ئه ی شوخ شیوه نازه نین
لیکه جوان، قامه ت رهنگین
سه خته له بالاد دل که نین
ده سم وه داواند مه چوو
ئه ی دلخوه شی روژ و شه و م
ئارام که ره ی له رز و ته و م
که ی ناز دهنگئ لید ئه ژنه م
ده سم وه داواند مه چوو
ئه ی ناز و توور له قایه ره ی
خاوه ن خه زانه ی زه رده به ی
وریاوه پایز ها له په ی
ده سم وه داواند مه چوو
هام له په ژاره روژ و شه و
نالم له وه شت له رز و ته و
ئه ر گیان تووای نه م له گه ره و
ده سم وه داواند مه چوو
ئه ی باخه وان باخ به ی
شیرین تره ک له شه هد نه ی
لیموو له مل میخه ک له قه ی
ده سم وه داواند مه چوو
به س که، شه مامه ی خوه ش بووم
کوره و مه که هام و شووم
مه ر نه ژنه وی هه ئمه پرووم
ده سم وه داواند مه چوو
چاو کال و هۆل نه بروو که وان
گونا گولی چوو ئه رغه وان
مه ی خوه ش ئه نار شاره وان
ده سم وه داواند مه چوو
نوورد نیه که م دۆنیا وو دین
پام ها رکاو ئه سپ و زین
هه ر جائ بچی هام له که مین
ده سم وه داواند مه چوو
دانیش له لام هه یه ی گری
یه (سا بره) ئه و توو چری
واکه چه وود بووم وه خرئ
ده سم وه داواند مه چوو
مه یله م وه جی سه رسان ئیل
ئه ر به یده مه تاوان ئیل
ناهم گری داوان ئیل
ده سم وه داواند مه چوو

وهختی کۆرونا پویل ئالشت کهید

بپروا و قه بۆلکردن گه وریایگ و دهدهس بارید، وه تایبتهت ک چین دویای کۆتیرۆلکردن په تاگه، و وهرجه ئه وه خوهی چه و دیتری ئیجورور پویلله کردوید له پری فۆلدهریگ ئه لیکتیرۆنی ئه را تاوانه ییل پویل شوردن یا سپۆنسه ر تیرۆرست، ک بووده دهرفته خاسیگ ئه را مقه به ته تی پویل مه ردم، وشایهت فۆلدهر ئه لیکتیرۆنی نوویگ په یا بوود وه شیویهگ زیاتر وه کاره وره ییل ئه وه پویلله دلتیا و بپروا داشتون.

له لای خودییش مارک زۆکریرگ به ربه و به ر فیه یسبووک، ئی دهرفته له دهدهس خوهی نه یا، ک دامه زرانن کومه له ی کالبیرا وه پویلله ئه لیکتیرۆنه تایبه ته گه ی (لیبیرا) راگه یان ک بویه جی قسه و باسیگ فره دویای راگه یاننه گه. زۆکریرگ وت؛ ئی پویلله ریگه ئه را پویلداین زیاتر له پویلیگ ئه لیکرۆنی، به لکم توانا وه یز پویلله گه گریه به ساس وه بریگ پویل، ک هیلید بووده خاوهن جه ماوهر و بسین.

بریگ له ی ره وشه په نا ئه رای بووهن. وهرد بلا بوین په تاگه و ره سینی ئه را ئه مریکا هیشت ئی پویلله ئه لیکتیرۆنیه زیاتر گه شه بکه یید، تا راده ریگ بکه ییده ی خاوهن شوین وشایسته ی مالداری له نابووری جهانی و کار بازرگانی، و ئیجورور پویلله هیزو ئه رزش جهانی له ی ره وش جهانیه و دهدهس هاورد؛ وه تایبتهت ک بلا بوینه فره گه ی ئی پویلله له وه خت قه یرانه جهانیه گه ی سال ۲۰۰۸ دهس وه پی کرد، ک پویل بیتکۆن دویای ئه وه قه یرانه په یا بوی. ئایا دۆلار مینیده شوین و ئه رزش خوهی، ههر چه ن په تاگه گه شه وه پویل ئه لیکتیرۆنی دا؟

ئایا ئه وه داوه زینه گ وه سه ر دۆلار هات له قه یرانه گه ی ۲۰۰۸ دوواره بوود وهرانوه فره یگ له پویلله گان، ههر چه ن گه شت ده وله ته ییل کاره گه ری کۆرۆنا له بانیان هه س؟

ئایا په یابوین پویل ئه لیکتیرۆنی نوویگ دوینمن ک پشتگیری بریگ له پویلله ییل وهر بگرید؟

ئه گه ر دهرفته پوشانن پویل ئه لیکتیرۆنییه گ وه پشتگیری و چه و دیتری لایه نه ییل حکومه تی په یا بوی، هیلیده ی

گۆل سوو/ له سای ره وش نابووری جهانی، و به رزکردن پله ی مه ترسی په تای کۆرۆنا له لایه ن ریکخراو ته ندروسی جهانی، و هاووخت وه ل داوه زین نرخ نه فست، وهرد قه یه غه ی ها توچگن و کهره نتینه له لایه ن حکومه ته ییل فره یگ له ده وله ته ییل جهان، ناماژه ی فره ئاشکرایگ بی ئه را سه ره تای په ککه فستن سه ختیگه له نابووری.

ئه یه گشتی هیلید ره وش نابووری جهانی فره ئالشت بوود، بیجگه ناماژه ییل جهنگ بازرگانی ناوینی ئه مریکا و چین، ک بویه هۆکاریگ ئه را به رزه و بوین پویل ئه لیکتیرۆنی (بیتکۆن) وه یشت وه به ره وره ییل رووبکه نه وه کاره وردنی، له مه ترسی که فستن ئه رزش دۆلار یا یوان، جوور پویلیگ دلتیا که ر، ئه را وه روو کردنه ئی پویل بیتکۆنه، و پویلله ییل ئه لیکتیرۆنی وه شیوه گ گشتی.

ئیجا پویلله ئه لیکتیرۆنیه گان جوور (بیتکۆن، ئیسیریۆم، لایتکۆین، رییل) و بریگ تریش له ی پویلله یله بازار گه رمیگ په یا کردن، ک جهنگ نابووری هه لبه ته زه مینه ی گونجاگیگ ئه را ئیجورور پویلله یله ناماده کرد تا

ته سییح...

سومهری و
داهینان و چین
کوردی

ئووشید؛ وهشیوی ئاشکرایگ نرخ تهسپیچ داوهزیاگه، بهلکم بازارپیش هیان وسیاگه و جوور جارانی خاس نیه.

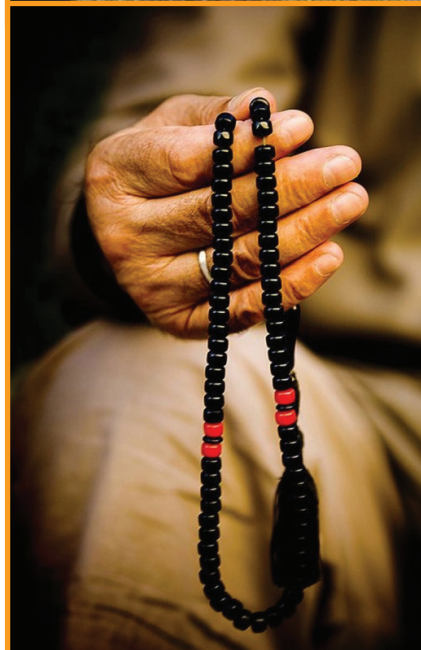
تهسپیچ گریه یگه له چهن میرگیگ بهسیانهسه بهنیگ وهناو کونیل میرگه گان دروس کریهید، و بووده ههلقهیک له سی بهش جووریه ک بهشه بوینه، ک دوو میرگ وهپانی ناوبه نیان گرن، ئیجا ههردوگ لای بهنهگه وهناو میرگ دریژیک له گشتیان گهوراتره رده بوون، ک بووده دهسگ ئهرا تهسپیچهگه، ومه رجیش نیه ئه و میرگ دریژه یا میرگه ییل ناوبهینه گان هاوشیوهی یا هاوهرهنگ ئه و میرگه گان بوود.

له لایهن ژماره گان، تهسپیچ سی بهشی ههس، ک لهسی و سی میرگه و ههسیش وه نه وهت و نو میرگه له نماز وه کاری تیهرن.

له باوهت چینیهیل تهسپیچ ک بازارپان له ههولپیر و کوردستان گهرمه، محمد ئووشید؛ ئه و چینه گ وهپی ئووشن «که هره ب» له لای مهردم له گشتیان خاستره.

که میگ ئه ولاتر له محمد ئه مین، عوسمان قاسم نیشتهگه ک ئه و تهسپیچهیل قهسقهوان فرووشید. قاسم ئهرا گول سوو ئووشید؛ ئیسه نرخیان هه میش داوهزیا، ک خاسترینیان وه ۲۵ ههزار دیناره، و ئاساییه گه وه ۵ ههزار دینار. جاروباریش نه قشه ییلیگ دانه نه قه ی میرگه گان تا دل کریاره ییل بکرید.

و دووپات که یید ک تهسپیچ له چشته ییل که شخه ییه له لای پیاهه گان، و بهشیگیش ئهرا ریکخستن نزا و سه لواته یلیان له پشت نماز وه کاری تیهرن.

گول سوو/ له نزیک قالی ههولپیر، محمد حه مه ئه مین چینیه ییل تهسپیچ جوورا جوور له بان زهوی داناهه، وچه وه پری کریاره ییلی که یید، ک ژماره یان له ی ماوه که مه و بوی، له وه ر ئه و قه یران ئابووریه ک ههریم کوردستان وه پیاره رده بوود، وه میش له وه ر بلاووین فایرۆس کۆرژنا، وریکاره حکومه تیه گان ک جمشت و جوولیه ی مهردمه گه له بازار و جاده گان برید. وه رجه ۵۰۰۰ سال، له لای سۆمه ریه گان دروسکردن تهسپیچ دهسکریایی، ئیجا چگه ناو شارستانیه گانتر جوور فرعه ونی وهیندی و ئیرانی.

و سیحری ک ئایم ههست وهپی کردیاد هیشته ی بووده ئه و پیکهاته گ شیوی ئه فسانه یی بیاشتاد، چ ئهرا پیاهه یان. محمد حه مه ئه مین ئهرا (گول سوو)

گول سوو

رادیو شہ فق
ناخہ فق

@radio.shafaq

radioshafaq2020@gmail.com

radio.shafaq.com/radio

gullso.shafaq@gmail.com